

bliver godt nok hele tiden pakket ind i begrebet familie, men kernen er jo i virkeligheden, at man faktisk ikke accepterer og ikke anerkender, at unge mænd, unge fædre er noget andet end husmoderstatninger. De er selvstændige individer, der har ret til og behov for nogle rettigheder på det her område.

Og hvorfor er det så, at de har så meget brug for nogle rettigheder? Af fuldstændig de samme grunde som kvinder i mange år har kæmpet for rettigheder for at blive ligestillet på alle de områder, hvor kvinder har stået i den svage position, har der faktisk været et bredt flertal herinde, der har anerkendt, at det var vigtigt, at man kæmpede for kvinders rettigheder, for ellers ville man ikke få ligestilling. Det gælder ligelønslov, det gælder alle mulige andre lovgivninger, hvoraf en meget stor del er vedtaget med et bredt flertal.

Her har man altså anerkendt, at der skulle rettigheder til. Men man er ikke nået til det punkt for højrefløjen endnu, hvor man har anerkendt, at fædre også skal have nogle rettigheder. De er og bliver stadig væk en slags moder- eller husmoderstatning på det her område i forhold til deres børn.

Når man vurderer debatten i dag, så var der desværre ikke nogen sprækker. Kedeligt nok. Til gengæld kan jeg så konstatere noget meget glædeligt, nemlig at vi er fire partier, der har kunnet stå sammen om at få lavet et forslag til vedtagelse. Det bliver godt nok stemt ned af regeringen, men ikke desto mindre er det faktisk meget skelsættende.

For konsekvensen af det forslag, som vi har fremlagt fra os selv, Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Enhedslisten, betyder jo, at vi efter et regeringsskift, hvor der måtte være flertal blandt de her partier, altså vil få 6 ugers fædreorlov, og det vil virkelig være et gennembrud.

Så også af den grund vil jeg bare sige, at det er virkelig vigtigt at få det regeringsskift hurtigst muligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 69 af Troels Lund Poulsen (V), Louise Frevert (DF) og Helle Sjelle (KF) (se side 7253) vedtoges med 62 stemmer (V, DF og KF), mod 45 (S, SF, RV, EL og KD).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 68 af Anne Grete Holmsgaard (SF), Mette Frederiksen (S), Naser Khader (RV) og Pernille Rosenkrantz-Theil (EL) (se side 7252).

Hermed sluttede forespørgslen.

Første næstformand (Svend Auken):

Herefter går vi til dagsordenens punkt 15. Jeg vil gerne bede om betydelig mere ro i salen!

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Forhandling om redegørelse nr. R 9: Ministeren for ligestillings redegørelse af 11. marts 2004 for ligestillingsindsatsen i 2003 og perspektiv- og handlingsplan for ligestilling for 2004.

(Anmeldt 11/3 2004. Redegørelsen givet 11/3 2004. Meddelelse om forhandling 11/3 2004).

Forhandling

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg vil gerne starte med på vegne af Venstre at sige tak til ministeren for perspektiv- og handlingsplanen, som rummer en lang række gode og konstruktive tiltag. Som jeg også har sagt før under vore ligestillingsdebatter, vil jeg også gerne konstatere, at vi stadig væk i Danmark ligger i den absolutte top, når vi diskuterer ligestilling.

Kl. 15,30

Det er ikke uden grund, at vi både i Europa og i resten af verden opfattes som et land, der er nået langt. Vi er nået langt, når det gælder lige muligheder for kvinder og mænd, og den høje grad af ligestilling i Danmark betyder også, at det enkelte menneske, den enkelte kvinde, den enkelte mand, har mulighed for at vælge det liv, han eller hun ønsker sig.

Derfor er der heller ikke nogen grund til i dag at være alt for pessimistisk over ligestillingssituationen. Der er selvfølgelig altid ting, der kan gøres bedre, ting, der kan gøres anderledes, men det er meget, meget vigtigt at konstatere, at vi

bevæger os i den rigtige retning. Det synes jeg vi også skal være glade for.

Lad mig også sige, at den fremtrædende position, Danmark har, ser vi jo bl.a. udtrykt i, at lønforskellene mellem kvinder og mænd er blandt nogle af de mindste i hele verden, og at kvinder og mænd i et omfang, som vi ikke har set tidligere, uddanner sig, og at vi også må bemærke, at – og det er ret glædeligt – flere og flere kvinder bliver kandidater på universiteterne. Faktisk er det sådan, at på mange universiteter er der flere kvindelige kandidater end mandlige kandidater.

Ligestilling handler også om, at man tør sætte fokus på de nye grupper, der er kommet til det danske samfund, at sætte fokus på ligestilling mellem forskellige etniske grupper, forskellige religioner og også mellem forskellige kulturer. Det er vigtigt, at vi ikke accepterer kulturen som en barriere og ikke accepterer, at man på grund af kulturelle værdier og kulturelle normer kan unddrage sig ligestilling. Det er meget, meget vigtigt, at vi sender det tydelige signal, at i Danmark skal der være ligestilling mellem kønnene.

Derfor må vi selvfølgelig også sætte hårdt og beslutsomt ind, hvis vi oplever, at der ikke er en ligestilling mellem kønnene, og hvis vi oplever, at kulturelle mønstre og kulturelle værdier bliver brugt som en undskyldning for kønsdiskriminering eller manglende ligestilling.

Vi må som politikere forpligte os på at sikre de kvinder, der er flygtet fra sharialovgivning og mullahernes mørke, at de ikke kommer til at opleve, at vi i misforstået dansk godhed lader de middelalderlige kræfter slå rod i det danske samfund.

Lad mig også til slut runde af med i den her debat at glæde mig over de mange kvinder, der i nogle partier er opstillet i forbindelse med det kommende europaparlamentsvalg. Men jeg må selvfølgelig også sige, at der jo er visse partier, hvor det ikke ser helt så heldigt ud, og desværre er det nogle af de partier, der ellers bryster sig allermost af ligestillingen. Det er de partier, der taler for, at man må have kvinder prioriteret højest på listerne, og at kvinderne må gøre en ekstra indsats for at blive prioriteret. Det er jeg sådan set meget enig i.

Derfor er det da også kedeligt, når man kan konstatere, at hos to af de partier, der gentagne gange har talt for nødvendigheden af at have kvinder højt placeret på listerne og have mange kvindelige kandidater, glimrer kvinder ved deres fravær. Her tænker jeg selvfølgelig på Social-

demokratiet og Det Radikale Venstre. Det, at Det Radikale Venstre har formået at have 2 kvinder og 16 mænd på deres opstillingsliste, synes jeg ikke er særlig prangende. Og at Socialdemokratiet har 3 kvinder og 13 mænd, synes jeg heller ikke er særlig prangende.

Jeg må gå ud fra, at de to partier, som har talt meget varmt for, at kvinder skal prioriteres, og vigtigheden af, at kvinder indgår og har placeringer på listen, som ligger i top, så også arbejder for i deres respektive partier, at det sker. Der må jeg bare konstatere, at én ting er, hvad man siger her i Folketingssalen, noget andet er, hvad man gør, når man opstiller kandidater.

Jeg må så også konstatere, at Det Konservative Folkeparti ligger meget flot med 8 kvinder og 10 mænd. Dansk Folkeparti ligger også meget fornuftigt med 5 kvinder og 7 mænd. Og Venstre, det parti, jeg selv kommer fra, ligger med 4 kvinder og 5 mænd.

Det er selvfølgelig også et udtryk for, at vi prioriterer at stille op til europaparlamentsvalget, og jeg er selvfølgelig ked af at måtte konstatere, at det kun er noget, som visse partier her i Folketinget prioriterer. Andre partier har så valgt ikke at lade det gå igen, når man skal opstille kandidater. Jeg synes, det er beklageligt, når man gentagne gange har talt for nødvendigheden af, at kvinder bliver prioriteret i politik, at man så ikke lever op til det løfte, når man skal opstille kandidater.

Første næstformand (Svend Auken):

Bliv lige stående et øjeblik. Så er det fru Anne Grete Holmsgaard.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Ja, hr. Troels Lund Poulsen nævnte undervejs problemet med de kvinder, der flygter på grund af reaktionære mullaher. Det synes jeg virkelig også er et ganske alvorligt problem. Sagen er imidlertid, at i Danmark er det ikke anerkendt som asylgrundlag, at man bliver forfulgt på grund af sit køn, og det har bl.a. FN's kvindekonvention kritiseret meget skarpt.

Så jeg vil gerne høre, om hr. Troels Lund Poulsen, når han er enig med mig i, at det her er et alvorligt problem, også vil arbejde aktivt for, at denne her regering stiller et ændringsforslag, så vi rent faktisk kan få anerkendt i dansk lovgivning, at man kan få asyl på grundlag af forfølgelse på grund af køn.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg vil gerne sige til fru Anne Grete Holmsgaard, at jeg selvfølgelig deler den opfattelse, hun har, at hvis man forfølger kvinder på grund af deres køn, så er det et problem, men jeg kan ikke stå her i dag og redegøre for, hvordan og hvorledes man behandler asylsager. Det tilkommer ikke mig, for det er ikke mig, der skal sidde og behandle asylsager, men jeg er selvfølgelig villig til at tage en dialog med fru Anne Grete Holmsgaard om sagen og problemstillingen.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Nu går jeg ud fra, at hr. Troels Lund Poulsen har tænkt over det her et stykke tid. Det er da i hvert tilfælde et par måneder siden, han gjorde sig til herre i pressen på, at for ham var de eneste ligestillingsproblemer, det overhovedet var værd at beskæftige sig med i det danske samfund, dem, der handlede om etniske minoriteter.

Derfor vil jeg godt spørge igen: Anerkender hr. Troels Lund Poulsen, at Danmark har et seriøst problem, fordi vi ikke accepterer det som lovlig asylgrund, at man bliver forfulgt på grund af køn? Anerkender hr. Troels Lund Poulsen, at det er et alvorligt problem, og at der må gøres noget ved det?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Blot for at rette en lille fortalelse fra fru Anne Grete Holmsgaard, så var det, jeg sagde i Politiken, og som fru Anne Grete Holmsgaard refererer til, at ligestillingsdebatten skulle komme videre i et nyt tempo og skulle bevæge sig videre og ikke kun nødvendigvis have ligeløn som omdrejningspunkt. Der var også andre ting, man skulle prioritere, og det var de etniske kvinder, der bor her i landet, og deres manglende erhvervsfrekvens og deres manglende mulighed for at blive en del af det danske samfund.

Det var det, jeg sagde, og det er den kamp, jeg synes det er meget nødvendigt at tage. Når vi kan se, at 80-90 pct. af kvinderne i visse befolkningsgrupper ikke har nogen tilknytning til det danske arbejdsmarked, så har vi altså et meget, meget stort problem, som er med til at gøre, at de kvinder bliver ladet tilbage og ikke får en mulighed for at blive en del af det danske samfund. Og jeg synes, vi skylder dem, at de også får mulighed for at blive en del af det danske samfund.

I det, jeg har talt om, har jeg overhovedet ikke talt om asylgrundlag eller andre ting. Jeg har derimod talt om vigtigheden af, at vi prioriterer, at de kvinder, der har en anden etnisk baggrund, også får de samme muligheder i Danmark og ikke bliver undertrykt og ikke bliver holdt tilbage på grund af nogle kulturelle værdier og mønstre, hvor man undskylder ting med kultur.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi beder stadig væk ordføreren om at blive stående. Det er hr. Naser Khader, der er den næste.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Nu nævnte hr. Troels Lund Poulsen, at vi kun har to kvinder på vores liste til valget til Europa-Parlamentet. Men vi er altså ikke et topstyret parti, hvor man bestemmer og sætter kvoter på, hvor mange kvinder og mænd der skal være. Det er medlemmerne, der vælger de bedst kvalificerede. Men hvis man ser på, hvor mange der sidder i Folketinget, så er vi næsten fifty-fifty. I amterne og kommunerne er der også mange kvinder, så jeg vil gerne have, hvis hr. Troels Lund Poulsen også tager de andre ting med.

Men det, jeg vil spørge om, er noget helt andet. Hr. Troels Lund Poulsen var inde på de muslimske kvinder og deres forhold, og jeg er også enig i, at deres forhold skal forbedres. Men der er også en anden side af det, og det er de voldelige danske mænds import af kvinder. Det er noget, der står på side 9 i redegørelsen. Man konstaterer, at det er et problem, men hvilke konkrete initiativer vil Venstre - V og K - komme med for at stoppe danske mænds import af fattige kvinder til Danmark?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Til det første spørgsmål, hr. Naser Khader stiller, vil jeg blot sige, at ja, det er rigtigt, at Det Radikale Venstre også har kvindelige folketingsmedlemmer. Jeg vælger selvfølgelig at tolke Det Radikale Venstres opstillingsliste til Europa-Parlamentet således, at det er medlemmerne, der bestemmer, men da Det Radikale Venstre er et parti, der bryster sig utrolig meget af, at man lever op til sine forpligtelser om at have en bred liste, kan det blot undre mig, at man ikke er i stand til at lave en bredere liste og have flere kvinder placeret i toppen. Det beklager jeg, for jeg synes,

det er meget vigtigt, at man har så bred en liste som overhovedet muligt.

Med hensyn til spørgsmålet om vold mod kvinder, som er et indsatsområde, går jeg selvfølgelig ud fra, at hr. Naser Khader også har læst, hvad der står på side 9, men i dag er det jo allerede sådan, at bliver kvinder mishandlet, bliver kvinder slået af deres mænd, så er der også en mulighed for, at de kan få en permanent opholdstilladelse.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Jeg vil igen understrege, at vi er et parti, der ikke er topstyret. Det er ikke ledelsen, der bestemmer, hvem der skal stille op til hvad og hvor. Det er medlemmerne, der gør det. Vi er meget decentral, hvad det angår.

Men med hensyn til side 9 og det, der står om de kvinder, der bliver importeret til Danmark af danske mænd, er det eneste, jeg kan læse, at der står, at desuden vil der fortsat sættes fokus på forskning og indsamling af viden, bl.a. gennem en undersøgelse af baggrunden for voldelige danske mænds import af udenlandske kvinder.

Der står ikke noget konkret om, hvad man vil gøre for at hindre, at voldelige danske mænd bliver ved med at importere fattige kvinder til Danmark. Hvad vil man gøre ved det?

Kl. 15.40

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Så vil jeg sige til hr. Naser Khader, at der jo bl.a. også står, at der er afsat over 100 mio. kr. til den indsats, som samlet set skal bruges til at forebygge vold mod kvinder. Så det er jo også prioriteret rent økonomisk.

Men som jeg også har sagt til hr. Naser Khader, så er det her et område, som vi bliver nødt til at følge med allerstørste opmærksomhed, for det er klart, at man selvfølgelig ikke skal få udenlandske kvinder til Danmark og sætte dem i en situation, hvor de bliver gennembanket, og hvor nogle bliver sendt tilbage til en trøstesløshed uden lige. Det skal vi være opmærksomme på. Men allerede i dag er der jo mulighed for at give en permanent opholdstilladelse, såfremt det skønnes nødvendigt.

Så vil jeg blot sige til hr. Naser Khader, at jeg selvfølgelig går ud fra, at Det Radikale Venstre er et medlemsbaseret parti, naturligvis. Men jeg ved også, at Det Radikale Venstre har mange dygtige kvindelige medlemmer, og derfor synes

jeg, at det er en skam, at de dygtige kvindelige medlemmer ikke bliver prioriteret højere på den liste til europaparlamentsvalget. To kvinder på listen, det synes jeg ikke er særlig flot.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Når man hører hr. Troels Lund Poulsens tale i dag, sidder man tilbage med sådan et undrende: Var det virkelig det? Var det ligestillingsbudskaberne fra regeringen i dag? At der er problemer med den kønsmæssige opstilling hos Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre til et europaparlamentsvalg?

Hvad med pensionsproblematikken? Hvad med, at kvinder sparer mindre op end mænd, og derfor skal have pensionen til at strække længere? Det vil jeg gerne spørge hr. Troels Lund Poulsen om.

Hvad med det faktum, at mænd er mere end dobbelt så selvmordstruede som kvinder? Hvad med det faktum, at mænds gennemsnitslevealder er meget kortere end kvinders? Hvad med det faktum, at vi ikke har ligeløn i Danmark? Hvad med det faktum, at hver gang, vi har 93 mandlige professorer, så er der kun 7 kvindelige? Hvad med det faktum – og her kunne jeg sådan set fortsætte min række af eksempler på områder i Danmark, hvor vi ikke har ligestilling endnu.

Synes regeringen virkelig, at de bud, hr. Troels Lund Poulsen er kommet med om opstillingen til europaparlamentsvalget, som selvfølgelig er væsentlige, er det allervigtigste og er det, der næsten skulle have længst tid i talen i dag?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg er selvfølgelig ked af, at fru Mette Frederiksen ikke kan levere den vare, hun altid bryster sig af at kunne levere, nemlig at kvinder skal prioriteres højt på opstillingslisterne.

Når man så vælger at sætte fokus på det i en ligestillingsdebat, og når man så vælger at sige til fru Mette Frederiksen, at det er for dårligt, at de står og taler om vigtigheden af, at kvinder bliver prioriteret, og når man så kan se på tallene, hvordan og hvor dårligt det ser ud for Socialdemokratiet, så er det et problem, for så føler de sig nemlig angrebet, og det kan de ikke tåle.

Jeg tillader mig blot at sige til fru Mette Frederiksen, at jeg har deltaget i adskillige ligestillingsdebatter med fru Mette Frederiksen, hvor

hun har talt om nødvendigheden af, at kvinder bliver prioriteret højere både i erhvervsliv og politik, og når Socialdemokratiet så skal levere varen, hvor bliver den så af? Hvor bliver varen af? Den bliver ikke leveret. Derfor kan man bare sige, at der ikke er sammenhæng i, hvad Socialdemokratiet siger, og hvad de gør.

Og nuvel, ja, jeg kunne have taget mange andre emner op. Jeg synes også bare, det er vigtigt at fokusere på, at vi har et valg til Europa-Parlamentet, som jeg synes er vigtigt. Det kan godt være, at Socialdemokratiet ikke synes, det er vigtigt, og derfor er man ligeglad med den måde, man prioriterer det på. Det er jeg da blot ked af, hvis det er det, der ligger bag. Jeg vælger at sige, at det er vigtigt, at vi har mange kvinder, og det er også vigtigt, at kvinder er topprioriteret på listen. Derfor må jeg blot stille mig undrende over for, at fru Mette Frederiksen ikke synes, det er ting, man kan diskutere.

Jeg kunne selvfølgelig også have valgt at læse op for fru Mette Frederiksen af den her perspektiv- og handlingsplan, som vi drøfter i dag, men det giver jo ikke særlig meget mening. Man må prøve at vælge nogle prioriteter ud, og man må prøve at sætte gang i en debat. Det er det, jeg gør ved at konstatere, at R og S ikke leverer den vare, som de ellers stod og sagde de ville gøre sidste år i den samme debat.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Det er da for dårligt, når de politiske partier i Danmark ikke sørger for at have lige så mange kvindelige kandidater at vælge imellem som mandlige. Det kan vi hurtigt blive enige om. Jeg påtager mig gerne en del af ansvaret for, at den socialdemokratiske liste ikke er så god, som den kunne være, hvad angår den kønsmæssige balance.

Det, jeg spørger hr. Troels Lund Poulsen om, er, om det virkelig er det vigtigste emne. Situationen er jo den, at vi ikke har et ligestillingsudvalg i Folketinget, og det betyder, at når vi endelig er i salen for at diskutere ligestillingsindsatsen, så er det i forbindelse med redegørelsen fra ligestillingsministeren. Det er i dag, vi skal signalere, og vi skal diskutere, hvad der er de væsentligste emner på den ligestillingspolitiske dagsorden.

Der stiller jeg bare spørgsmålet: Synes Venstre virkelig, at opstilling til europaparlamentsvalget er det allerallervigtigste? Eller er vi i en

situation, hvor Venstres tale i dag måske også illustrerer, at der ikke er ret mange bud fra Venstre på, hvad vi gør med ligestilling? For Venstre bliver ved med at sige, at vi er nået så langt, som vi er, i ligestillingsspørgsmål. Nu kan vi godt privatisere resten og overlade det til den enkelte kvinde og den enkelte mand, og at virkeligheden ser helt anderledes ud.

Kl. 15.45

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg kan berolige fru Mette Frederiksen med, og det sagde jeg også i min ordførertale, som jeg går ud fra fru Mette Frederiksen trods alt lyttede til, at vi skal længere endnu. Der er stadig væk problemer med ligeløn. Det erkender Venstre også. Vi er ikke kommet hele vejen, der er stadig væk kvinder, der får en lavere løn, fordi de er kvinder. Det er dybt uacceptabelt.

Der er også andre områder, hvor vi må sige, at kvinder har problemer med at komme ind på arbejdsmarkedet, hvis de skal ind på arbejdsmarkedet i en alder, hvor det måske står skrevet i ansigtet på dem, at det er muligt, at de kan få børn. Hvis det er sådan, at de er en 28-29 år, så er det klart, at de kan have sværere ved at komme ind på arbejdsmarkedet.

Der er mange udfordringer, vi står over for. Men nu tillod jeg mig blot i dag at konstatere, at det, som Socialdemokratiet bryster sig af, hver eneste gang vi diskuterer ligestilling, er at levere varen. Det er, at man skal levere varen, og at kvinder skal prioriteres.

Så vælger jeg at gå ind på Socialdemokratiets hjemmeside og se, hvordan opstillingen er, og så må jeg konstatere, at Socialdemokratiet, selv hvor de kan have indflydelse – heldigvis har Socialdemokratiet ikke indflydelse på regeringens politik, for Socialdemokratiet sidder ikke i regering – der, hvor Socialdemokratiet selv sidder og har ansvaret, kunne de prioritere og lave en stærkere liste. Det ønsker man ikke at gøre. Det synes jeg er et meget, meget fattigt signal, når man ønsker at diskutere ligestilling. En ting er at have de meget, meget flotte ord, og noget andet er at leve op til dem i praksis.

Så kan det godt være, fru Mette Frederiksen ikke siger, at jeg har de flotte ord, men noget andet er, at jeg gør noget for, at vi lever op til det i praksis, nemlig at sikre, at kvinder får en prioritering, og at de også bliver prioriteret på listerne.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg tror ikke, der er nogen i Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, som synes, at kønsbalancen er i orden. Til gengæld tror jeg, vi på begge lister har mænd så vel som kvinder, der varetager ligestillingsdebattens interesser og også er villige til at levere konkrete forslag på nogle af de væsentlige spørgsmål.

Hvis man lytter til den her debat, tror jeg godt, man kunne blive slået af den entusiasme, hr. Troels Lund Poulsen kaster ind i at udstille den socialdemokratiske og den radikale liste. Det synes jeg er al ære værd at vise den omsorg. Det kunne også lyde som en afværgemanøvre, som et forsøg på at aflede debatten fra at diskutere indholdet i perspektiv- og handlingsplanen, for det er måske lidt sløjt med handlingerne.

Hvad er det for en konkret handling? Jeg taler ikke om flotte ord. Jeg taler blot om konkret handling. Hvad er det for en konkret handling, hr. Troels Lund Poulsen vil gøre for at bringe pensionsspørgsmålet i orden? Hvad er det for en konkret handling, hr. Troels Lund Poulsen vil gøre for, at ligestillingsspørgsmål på lønområdet bliver bare belyst f.eks.? Er det noget, hr. Troels Lund Poulsen kan bidrage med, at ligeløns-spørgsmålet bliver belyst?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Hvad angår ligeløn, så tror jeg, at fru Margrethe Vestager kan huske den debat, vi havde sidste år eller forrige år, hvor jeg mener, at arbejdsmarkedets parter må påtage sig et større ansvar for at skabe den gennemsigtighed, der skal være i forhold til ligeløn, og også sikre det.

Men det allerstørste problem er jo, at vi har et kønsopdelt arbejdsmarked. Det er jo den altoverskyggende grund til, at der er meget store forskelle på, hvad kvinder og mænd tjener. Det skal vi selvfølgelig gøre noget for at nedbryde, vi skal gøre, hvad der står i vores magt for at lave om på det.

Men jeg mener faktisk, at hvis man tillader sig at sige, at der ikke er særlig meget konkret, så synes jeg, der er mange konkrete indsatsområder heri. Vi har jo netop lige haft en debat om fædres ret til at være fædre, hvor vi også har diskuteret, at vi nu nedsætter et udvalg, der skal belyse, om der er nogle barrierer, der gør, at mænd har sværere ved at tage barselorlov. Det er jo et konkret eksempel på, at vi laver utrolig mange forslag. Vi har mange ting i skuffen. Det

vil man også se, hvis man læser den her redegørelse igennem.

Men når jeg nu tillader mig at spørge, om der er overensstemmelse mellem det, man siger, og det man gør, så bliver det det store problem. Jeg kan bare konstatere, at Det Radikale Venstre gentagne gange har talt om nødvendigheden af, at man har en bred liste, og der må jeg sige, at den vare bliver ikke leveret, for man lever ikke op til det. Man siger én ting, og så gør man noget andet.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Apropos levere varen, så siger hr. Troels Lund Poulsen, når jeg spørger til hvilken konkret handling, at vi gør, hvad der står i vores magt. Det, der står i vores magt, er tilsyneladende at nedsætte et udvalg. Det er en helt ny – hvad skal man sige – retorik fra Venstres side, at det, der står i Venstres magt, er at nedsætte et udvalg til at se på det.

Der synes jeg måske, at en lidt mere konkret handlingsanvisning, når det nu er det, hr. Troels Lund Poulsen siger vi andre ikke kan levere, måske ville være at vise flaget i forhold til nogle af de spørgsmål, som jeg tror at kvinder og mænd i Danmark finder noget mere påtrængende end det, hr. Troels Lund Poulsen har fokuseret på, nemlig spørgsmålet om lighed i pensioner og lighed i lønnen rundt omkring på arbejdsmarkedet.

Kl. 15.50

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Nu tillod jeg mig at nævne et konkret eksempel over for fru Margrethe Vestager på, at vi så sandelig også bekymrer os om at sikre, at der er udfordringer, hvor man må sige – som vi diskuterede i den forrige debat – at det ville være fornuftigt, hvis flere mænd tog barselorlov. Der prøver vi så at analysere os frem til, hvad der er grunden til, at de ikke gør det. Så er det et problem, at vi nu tillader os at analysere os frem til det. Nu vælger vi faktisk at gøre noget offensivt på det område her – så er det et problem!

Men jeg kan selvfølgelig konstatere, at Det Radikale Venstre ikke stiller sig tilfreds og nok aldrig nogen sinde vil stille sig tilfreds med, hvad regeringen gør, og der må jeg sige, at jeg mener, at denne regering leverer varen på ligestillingsområdet, vi bevæger os i den rigtige retning.

Men en ting er, hvad regeringen gør, noget andet er, hvad oppositionen gør, når de skal lave det, som de har talt meget om, og som vi også diskuterede sidste år i den her debat, nemlig vigtigheden af at kvinder bliver prioriteret også i det politiske system, hvor jeg blev spurgt om, hvad vi havde tænkt os at gøre i den forbindelse. Der leverer vi nu varen. Jeg må nu bare sige, at de partier, der kan levere varen, gør det ikke.

Første næstformand (Svend Auken):
Fru Mette Frederiksen som ordfører:

Mette Frederiksen (S):

Jeg tror, det kan være vigtigt i debatten, vi har i dag om ligestillingen, endnu en gang at slå fast, at et mere ligestillet Danmark og et mere ligestillet Europa og et mere ligestillet globalt samfund giver flere muligheder, ikke kun for kvinder, som er den gruppe, vi traditionelt har fokuseret på, når vi diskuterer ligestilling.

Det er sjovere at være mand i et samfund, hvor man har ligeværdig adgang til sine børn og til at være far på fuld tid. Det er alt andet lige mere givtigt at være mand i et samfund, hvor man ikke er eneforsørger og står med hele forpligtelsen over for sin familie alene. Det er alt andet lige sjovere at være barn i en familie og i et samfund, hvor man ikke kun har en forælder på fuld tid, men hvor man har to forældre.

Ligeledes bliver vort samfund rigere af mere ligestilling, fordi der er ressourcer, der slippes fri, og fordi der er muligheder, der pludselig åbner sig. Selv om de fleste af os ser ligestilling som den mest naturlige relation mellem mænd og kvinder, og selv om alle kan blive enige om, at vi på et meget overordnet plan har lige muligheder, hvad enten vi er kvinder eller mænd, piger eller drenge, så har vi ikke ligestilling i Danmark.

Diskussionen tidligere i dag påviste jo til fulde, at mænd har færre rettigheder end kvinder i forbindelse med barsel. Vi ved også, at kvinder sparer markant mindre op til deres alderdom, fordi kvinder er kortere tid på arbejdsmarkedet på grund af barsel og på grund af deltid, og fordi de tjener mindre, fordi vi ikke har ligeløn i Danmark.

Vi ved også, at der er langt færre kvindelige forskere, end der er mandlige. Vi ved også, at mænd har en markant dårligere gennemsnitslevialder, end kvinder har det. De dør før kvinder og er i øvrigt langt mere selvmordstruede, end kvinder er. Vi ved også, at der handles med

mennesker i et omfang, så man skulle tro, at slavetiden stadig fandtes. Men det gør den ikke. Så når der handles med mennesker i dag, så er det for at fylde op i sultne sexindustrier verden rundt – også i Danmark. Antallet af prostituerede i Danmark er eksploderet, og en stor del af dem er udenlandske kvinder, der lever under ganske, ganske frygtelige vilkår.

Vi ved også, at mænd har langt sværere ved at opnå forældremyndighed efter en skilsmisse. Vi ved også, at der er færre kvindelige borgmestre, end der er mandlige, ligesom der er færre kvindelige ministre, folketingsmedlemmer, ledere og bestyrelsesmedlemmer i den tungere del af erhvervslivet osv. Der er masser af eksempler at tage fat på. I det hele taget er der masser at tage fat på.

Sagt med andre ord har vi ikke ligestilling i Danmark, og det er det, der bør være udgangspunktet også for diskussionen i dag. Vi får kun et mere ligestillet samfund, hvis vi tør gøre op med myten om, at ligestilling allerede er opnået, for det er den ikke. Og det er ikke småting, der står tilbage på den politiske dagsorden.

Samtidig bliver alle parter ikke mindst vores regering nødt til at vedkende sig det nødvendige politiske ansvar. Ligestilling hverken for kvinder eller for mænd kommer af sig selv, derfor er det også dybt problematisk, når regeringen, i det omfang den gør det, lægger op til, at ligestillingsspørgsmål i al væsentlighed blot skal privatiseres. Ligestilling er altså noget, man må klare i de små hjem hos den enkelte kvinde og hos den enkelte mand.

Lad os nu tage det nødvendige politiske ansvar, i parentes bemærket som EU gør det. Ligestilling er jo lige præcis et af de områder, hvor vi har vundet ganske meget ved at være medlem af EU. Det er ikke nok med valgfrihed og formelle valgmuligheder, hvis den virkelige verden ser helt anderledes ud.

Kl. 15.55

Denne her redegørelse, vi skal diskutere i dag, er i vores øjne ikke udtryk for den nødvendige politiske prioritering. Når man læser redegørelsen igennem, er det slående, hvor mange arbejdsgrupper, indsamling af erfaringer og bløde målsætninger der opsættes. Der er rigtig mange ord, og der er rigtig mange sympatiske ord, men det er bare ikke nok, for der er for få konkrete forslag, og der mangler en reel politisk stillingtagen.

Siden regeringen tiltrådte er der sket en række markante forringelser på ligestillingsområ-

det, og det kan være meget godt lige at huske hinanden på, hvad det er. Videnscenter for Ligestilling er nedlagt, de kønsopdelte lønstatistikker er afskaffet, og man kan i dag få penge for at passe børn i eget hjem, mødreløn, som nogle har kaldt det. Og så er der omlægning af Særlig Pensionsopsparing, som især rammer de lavestlønnede, altså mange kvinder. Og så har vi fået en forlængelse af barselorloven med færre rettigheder til fædrene.

Særlig barselorloven og den barselfond, som kom i går på det private arbejdsmarked, skal have et par ord med på vejen, for det er et vigtigt skridt for ligestilling, at vi har fået en barselfond på det private arbejdsmarked. Det er et vigtigt og nødvendigt skridt, det skaber et bedre økonomisk grundlag for den enkelte kvinde og mand og er med til at sikre, at kvinder ikke længere er en mindre attraktiv arbejdskraft for den enkelte arbejdsgiver.

Der er grund til, at vi glæder os over de resultater, der er opnået via arbejdsmarkedets parter, og det er stærkt, at det er ligestillingsspørgsmålet, der i dag afgør, om vi får en storkonflikt i Danmark.

Men hvad er det så for nogle politiske udfordringer, vi står over for, ud over dem, der allerede er nævnt, og hvilke bud har regeringen i sin redegørelse? Hvis vi kigger på spørgsmålet omkring ligeløn, så tjener mænd i Danmark på enkelte områder næsten 20 pct. mere end deres kvindelige kolleger. Hvis man regner det tal ud i forhold til et helt livs indkomst, så er det hundredtusindvis af kroner, vi snakker om.

Regeringen lægger i redegørelsen op til, at der skal indgås dialog med arbejdsmarkedets parter, jeg tror såmænd, det på samme side er nævnt, at der skal nedsættes en arbejdsgruppe, men hvorfor ikke gå meget mere konkret til værks? Hvorfor ikke følge det forslag, der er rejst fra oppositionen, nemlig: Lad os nu få kønsopdelte lønstatistikker, så man på den enkelte arbejdsplads kan få dokumenteret, om forskellige ansattegrupper tjener noget forskelligt, således at man har et helt konkret redskab at gå ind til sin arbejdsgiver med og spørge, hvorfor man bliver aflønnet forskelligt.

På barselområdet problematiserer regeringen, at ikke så mange fædre som mødre tager barsel. Så lægger man op til nye undersøgelser, nye arbejdsgrupper, nye udvalg. Hvorfor ikke gøre, som oppositionen i dag har foreslået, nemlig at give fædrene nogle flere rettigheder, så de

ikke skal forhandle med deres arbejdsgiver, men således at de har et konkret redskab i hånden?

På forskningsområdet problematiserer regeringen, at der er færre kvindelige forskere end mandlige, men hvorfor ikke gå konkret til værks, f.eks. ved at sige, at øget ligestilling mellem mænd og kvinder skal gøres til et succeskriterium i universiteternes udviklingskontrakter? Hvorfor ikke understøtte bedre ansøgnings- og ansættelsesprocedurer og måske overveje, om man skulle indføre grader af positiv særbehandling eller andre konkrete ting, så vi kan rykke ved det her i stedet for at mødes år efter år og blive enige om, hvor problemerne er?

Vi ser ligestilling som en vigtig brik i videreudvikling af vores velfærdssamfund, fordi det giver flere muligheder, fordi øget ligestilling genererer flere ressourcer både for det enkelte menneske og for samfundet som helhed. Det kræver, at ligestilling bliver et område i vores politiske verden på lige fod med alle andre politiske områder. Man kan ikke føle sig til ligestilling, man kan ikke fornemme sig til, at det går meget godt. Lad os nu dokumentere, lad os nu få fakta på bordet. Det er da sjældent, man hører i trafikpolitiske diskussioner eller sikkerhedspolitiske diskussioner, at folk føler, det går meget godt, når nu statistikken kan fortælle os det modsatte.

Vi skal have ligestilling højere op på den politiske dagsorden, og vi skal forpligte os både over for hinanden og over for den befolkning, der sidder ude på den anden side af Christiansborgs mure.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, jeg skal høre, om der er nogen korte bemærkninger til ordføreren. Hvis det ikke er tilfældet, siger vi tak, og vi går videre i ordførerrækken. Den næste er fru Louise Frevert, selvfølgelig. Sådan er det, når man har lagt mange papirer oven på hinanden her.

Kl. 16.00

Louise Frevert (DF):

Tak til ligestillingsministeren for perspektiv- og handlingsplanen for 2004 og for redegørelsen for 2003. Man må jo sige, at der er gjort tiltag til mange gode initiativer, og jeg må indrømme, at i Dansk Folkeparti er vi da enige med ministeren et langt stykke hen ad vejen i mange af de initiativer, som ministeren har taget, ikke alene i det forgange år, men også i 2002.

Jeg er også godt klar over, at ligestillingsprocessen vil tage sin tid, uagtet at vi skriver 2004. Men når det så er sagt, vil jeg sige, at vi er godt på vej i den rigtige retning.

Dog er der nogle områder, som jeg har et par bemærkninger til, hvor jeg synes, at vi kan gøre det endnu bedre. Eksempelvis kan man pege på, at der ikke er kvinder nok i det politiske arbejde, og det er også et af de områder, som ministeren peger på at der vil blive gjort noget ved, bl.a. ved udsendelse af spørgeskemaer og ved at få flere kvinder gjort aktive i politik.

Kvinder i lederstillinger og kvinder i forskning er også områder, som ikke har fulgt helt med tiden, men man kan så spørge sig selv, hvor meget kvinderne selv er skyld i det. Jeg ved godt, at der er mange meninger om lige præcis denne sag, men kvinderne har selv en stor del af ansvaret. De må bryde ud af det rollemønster, de har påtaget sig, og som er blevet påduttet dem, og de må selv råbe vagt i gevær og sætte hælene i for ikke at ligge under for den mandschauvinisme, som stadig findes i mange ikke alene offentlige, men også private institutioner og virksomheder.

Jeg tror, at vi langt hen ad vejen kan få påvirket ligestillingen i den retning, hvis vi arbejder på en holdningsændring. Det er ikke alt, man kan lovgive sig ud af.

Jeg må indrømme, at vi et langt stykke hen ad vejen ligger på linje med ministeren og de gode initiativer, der bliver taget, bl.a. indsatsområderne på arbejdsmarkedet, hvor man skal fokusere på den kønsopdelte arbejdsplads og forholdene med hensyn til ligeløn.

Der har også været en stærk forræelse af tonen blandt de unge i de senere år, og vi ved, at det har skabt en ulighed, som mange i min generation har kæmpet for i ligeværdighedens og ligestillingens navn ikke skulle forekomme.

Mange unge, specielt med muslimsk baggrund, har ikke kendt deres besøgelsestid i forhold til den del af deres omgangskreds, som er almindelige danske unge af begge køn. Her vil jeg gerne have lov til at rose ministeren for det gode initiativ i de rapporter, som er blevet udsendt af ministeriet i forbindelse med workshoppen »Ung og Køn« med perspektiv i de unges trivsel og sundhedsadfærd.

Men så vil jeg til gengæld spørge ministeren, hvad ministeren egentlig mener med ordlyden på side 8 i første afsnit i midten, hvor der står: »Fordelene ved kulturel mangfoldighed skal synliggøres ....«. Der kunne jeg godt tænke mig

at få en forklaring fra ministerens side på, om ministeren med »fordelene ved kulturel mangfoldighed« mener, at det så er med ligeværd imellem kønnene og selvbestemmelse for den enkelte. Det fremgår altså ikke helt klart af det afsnit på side 8.

Der er dog stadig områder, hvor den samfundsmæssige udvikling har spillet fallit, og det er vold mod kvinder, hvor ministeren har forstærket indsatsen igennem de senere år. Men det er stadig ikke nok, og det er godt, at der fortsat er fokus på det. Ligeledes skal handel med kvinder og den omsiggribende prostitution af kvinder fra specielt østlandene bekæmpes.

Man kan ikke lovgive sig ud af alting, men man kan præge samfundsdebatten holdningsmæssigt på en positiv måde for derved at få den forandring i samfundet, som er ønskelig.

Med ligestilling er det som sagt meget langt hen ad vejen en holdningsændring, der skal til. Derfor er det alfa og omega, at vi alle i vores hverdag er bevidste om, at hver dag jo i virkeligheden er en ligestillingskamp på de arbejdspladser og i det samvær, som vi har, for at kunne bevidstgøre vores omgivelser om værdien af at have et ligeværdigt liv mænd og kvinder imellem.

Helle Sjelle (KF):

I de senere år har ligestillingsdebatten været præget af fornyet aktivitet. Det er glædeligt at konstatere, synes jeg. Det er atter blevet legitimt at diskutere ligestilling mellem kønnene eller mangel på samme.

Men debat er som bekendt ikke altid tilstrækkeligt. Ligestilling kommer ikke af sig selv, og det er ikke tilfredsstillende, at et moderne velfærdssamfund lægger sig til hvile på laurbærrene i selvtilfredshed over det, der er opnået, siden der for alvor kom gang i ligestillingslovgivningen i 1970'erne.

Kl. 16.05

Det er heller ikke nok, at vi slår os til tåls med, at vi nok med tiden skal overvinde det efterslæb, der er.

Også her i 2004 er der brug for en aktiv og vedholdende indsats, for at ligestillingsniveauet bliver bedre. Målet er i grunden så enkelt, at det burde være indlysende, nemlig at mænd og kvinder frit skal kunne vælge det liv, de hver især ønsker. Det enkelte menneskes ressourcer skal værdsættes, og køn må ikke udgøre en barriere hverken i arbejdsliv eller privatliv. Målet er,

at kvinder og mænd opfattes som ligeværdige og får lige muligheder for at vælge.

Men det betyder selvfølgelig ikke, at vi skal gøre mænd og kvinder ens. Det er jo som bekendt en fysisk umulighed – og heldigvis for det. Man kunne tilføje, at der er mange andre forskelle i samfundet, som vi heller ikke skal forsøge at fjerne, men tværtimod udnytte positivt, f.eks. etniske, kulturelle eller aldersmæssige forskelle.

Men ligestilling betyder altså, at vi skal være lige og have lige muligheder i tilværelsen, og det skal vi naturligvis kæmpe for. Derfor er det også vigtigt, at ligestillingsministeren ca. en gang om året kommer med en perspektiv- og handlingsplan for ligestillingen, som efterfølgende debatteres her i Folketinget.

I år 2003 har ministeren naturligvis haft travlt med at realisere handlingsplanen, som er blevet omsat til konkrete aktiviteter på en fornuftig måde.

I Det Konservative Folkeparti har vi været godt tilfredse med resultaterne. Men det er som sagt utrolig væsentligt at holde skarpt fokus på fremtiden.

Vi synes, det er fornuftigt, at ministeren i år har valgt en konsekvent prioritering, således at der kun er to nye indsatsområder. Det vil give mulighed for at komme til bunds inden for områderne. Det betyder, at arbejdet igen i år omhandler bekæmpelse af vold mod kvinder, handel med kvinder, integration, ungdom og kønsroller, kvinder i ledelse, forskning og kommunalpolitik som særlige indsatsområder for ligestillingsarbejdet, kønsmainstreaming samt et arbejde med at gøre arbejdsmarkedet mindre kønsopdelt, bl.a. for at mindske lønforskelle mellem mænd og kvinder.

De nye tiltag omfatter fokus på mænd og ligestilling samt en aktiv og ligestillet alderdom.

Der er således nok at tage fat på i det kommende år. Men jeg må tilstå, at jeg har svært ved at finde grund til pessimisme inden for ligestillingsområdet. Det understreges jo navnlig i disse dage af den barselfond, som arbejdsmarkedets parter er nået til enighed om i overenskomstforhandlingerne. Jeg mener, at det er en af de største og mest bemærkelsesværdige forbedringer på ligestillingsområdet i Danmark i mange, mange år. Jeg håber på, at den til fulde vil opfylde sit primære formål, nemlig at gøre det langt mere attraktivt for virksomheder at ansætte yngre kvinder og fremme deres karriere meget mere fordomsfrit end tidligere.

Men den vil forhåbentlig også have en langt mere vidtrækkende effekt. Resultatet af en barselfond vil levere et klart bevis på, at både arbejdsgivere og arbejdstagere, både mænd og kvinder har gavn af at fremme ligestillingsinitiativer og ikke af at bremse dem. Det synes vi lover godt for fremtiden.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Tak til fru Helle Sjelle, som er optimist, og det er selvfølgelig godt; det tror jeg sådan set vi alle sammen er. Spørgsmålet er bare, hvor lang tid den optimisme skal vare, og hvilke resultater der skal generere endnu mere optimisme.

Jeg synes, vi snakker lidt for meget på det her ligestillingsområde, og jeg synes også, der er lidt for meget snak i den her redegørelse. I den forbindelse kunne jeg godt tænke mig at dvæle lidt ved et af de nye tiltag, som fru Helle Sjelle også brugte lidt tid på, nemlig en aktiv og ligestillet alderdom.

Jeg synes selvfølgelig, at det er spændende at se på indholdet af de sidste år, som vi mennesker har, og som jo i dag kan være mange. Men hvordan forholder fru Helle Sjelle og Det Konservative Folkeparti sig til hele pensionsproblematikken? Vi ved jo, at kvinder sparer mindre op til deres alderdom, end mænd gør. Det kan have meget store konsekvenser i forhold til, hvor mange penge man har til rådighed i sin alderdom, ikke mindst for kvinder. Har regeringen et bud på det område? Hvad er fru Helle Sjelles holdning til det?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg tror, det er meget vigtigt, at man også tager hul på at diskutere alderdommen, stort som småt, og der er mange ting at diskutere inden for det område. Det er klart, at der kan være et efterslæb med hensyn til pension. Jeg har ikke på nuværende tidspunkt den store, forkromede løsning på, hvordan vi lige med et snuptag løser det problem. Men jeg er meget fortrøstningsfuld ved, at ministeren i det hele taget har sat alderdommen på dagsordenen. Det synes jeg er godt.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Nu kunne jeg ikke drømme om at efterspørge snuptag på et område, som er så afgørende vigtigt for velfærden og for hverdagen hos den enkelte pensionist.

Nu er det jo altså sådan, at vores pensionister i Danmark heldigvis lever mange år som pensionister, og vi ved, og det har vi sådan set vidst et stykke tid, at kvinder sparer mindre op end mænd. Fru Helle Sjelle har jo selv lagt stemmer til, at den Særlige Pensionsopsparing først blev omlagt og nu er suspenderet, hvilket har store konsekvenser ikke mindst for de lavtlønnede grupper. I den gruppe er der mange kvinder, og det betyder, at der er en gruppe kvinder, der får sparet endnu mindre op til deres alderdom.

Kl. 16.10

Så er det selvfølgelig fint, at fru Helle Sjelle og ligestillingsministeren er enige om, at alderdommen skal på dagsordenen. Men er det ikke lidt for uambitiøst, at der slet ikke er nogen konkrete bud i forhold til de økonomiske uligheder, der i dag omgiver alderdommen?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg synes som sagt, at det er ganske fornuftigt, at man overhovedet har sat temaet på dagsordenen, netop ligestilling og alderdom synes jeg er væsentligt, og jeg håber bestemt også, at vi får drøftet de relevante problemstillinger, der er at drøfte inden for det område.

Men jeg tror ikke, at det er et område, som vi bare sådan lige får løst alle problemer på, som jeg sagde før. Nu ser vi på, hvordan og hvorledes vi kan komme i gang med at drøfte området, og så må vi jo se efterfølgende, hvad det kan munde ud i af resultater, for det er selvfølgelig klart, at man ikke sætter det på dagsordenen for at sige: Nå ja, det kan vi bare ikke gøre noget ved. Det er selvfølgelig noget, der skal arbejdes med, så det har jeg store forhåbninger til og synes som sagt, at det er godt, at ministeren har sat det på dagsordenen.

Så synes jeg stadig væk, det er svært at bevare pessimismen inden for ligestillingsområdet på nuværende tidspunkt. Jeg synes, det viser, at hvis man virkelig vil noget, hvis man virkelig kæmper for noget, så er det faktisk også muligt at rykke noget, men det er bare nødvendigt, at vi hele tiden har fokus på, at der skal kæmpes for, at vi opnår ligestilling.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Så går vi tilbage til ordførerrækken, og den næste er fru Anne Grete Holmsgaard.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Ministeren har lavet en ganske detaljeret redegørelse for aktiviteterne i 2003 og forslag til tæmper i 2004.

For udenforstående må det nødvendigvis ligne et ministerium, der er fuldt af aktivitet, og jeg vil faktisk heller ikke anklage ministeriet for ikke at være det; jeg tror, det er fuldt af aktivitet. Spørgsmålet er bare: Er det det rigtige, der sker, hvis det skal rykke i den virkelige verden, hvis det skal rykke i forhold til de uligheder mellem kønnene, som vi jo rent faktisk har?

Uagtet at vi også har vundet mange sejre gennem årene, er der faktisk stadig væk mange uløste problemer.

Fædrene har vi drøftet tidligere i dag, der er spørgsmålet om manglende lønstatistik, der er spørgsmålet om indbetalinger til pension, der betyder, at kvinderne halter bagefter, der er spørgsmålet om mangelen på kvinder i forskning osv. osv. – vi kender faktisk godt alle problemerne.

Jeg må sige – og misforstå mig nu ikke – at da jeg læste redegørelsen, kom jeg til at tænke lidt på, hvordan det er, når man læser cv'er, når man skal ansætte folk; så bliver man ofte lidt mistænksom, når de er meget lange, fordi der ligesom er en tendens til, at hvis folk ikke har så meget at komme med, så skriver de alt ned, og dermed håber de på, at det kommer til at se meget imponerende ud.

Jeg synes desværre, at det meget, der er skrevet ned her, er for meget præget af, at det er konferencer, det er udvalg, det er møder – alt sammen ting, der er udmærkede, og som kan bruges til netværksdannelse, erfaringsformidling osv., men som jo er utilstrækkeligt, når man virkelig skal have flyttet på ligestillingsområdet, for det er ikke let at flytte på ligestillingsområdet, fordi der er en række barrierer, der er nok så seje, og nogle vaner, nogle normer, nogle kulturer, man er oppe imod, som skal flyttes, og det kræver altså, at man tager ret håndfast på tingene.

Lad mig illustrere det med nogle af de områder, som ministeren gennemgår – der er ikke tid til at tage fat i dem alle sammen.

Kvinder i forskning: Afsnittet starter med en erkendelse af, at vi i Danmark er langt bagud i forhold til de lande, vi normalt sammenligner os med. Det er korrekt.

Svaret er imidlertid meget magert. Det, der er svaret på, hvad man vil gøre, er to ting: Det er en konference i 2004 og en tænketank.

Jeg må sige, at lige præcis på dette område mener jeg faktisk at det at nedsætte en tænketank er at spille tiden. Det er et område, der er undersøgt på kryds og tværs siden begyndelsen af 1990'erne, ja, nogle af undersøgelserne er tidligere end det. Det er simpelt hen umådelig vel-dokumenteret, hvad det er for nogle barrierer, vi er oppe imod, så det handler simpelt hen om nu at gå i gang med at flytte de barrierer.

Jeg må sige, at jeg også synes, det er lidt mærkeligt, at det store og eneste forskningsprogram, der særlig var målrettet mod yngre kvindelige forskere, nemlig FREJA-programmet, overhovedet ikke er omtalt, det er oven i købet afrapporteret for ganske få måneder siden i en meget interessant afrapportering. Det har ikke fået et eneste ord her.

Kl. 16.15

Jeg ved godt, at det var en anden regering, der tog beslutningen om FREJA, men det er vel ikke sådan, at man ikke skal bruge erfaringerne, selv om det er nogle andre, der har taget initiativet til at sætte noget i gang.

Jeg synes, det ligger næsten på den flade hånd, hvad man skal gøre her. FREJA har været en succes, der har betydet, at de kvinder, der var involveret i det, rent faktisk er blevet fastforankret i forskningsstillinger. Det har betydet, at de har været i stand til at tiltrække betydelig flere midler, oven i købet så hurtigt, at de allerede undervejs fik nye unge ind som ph.d.-studerende. På alle måder er fantastisk succes. Så hvorfor ikke etablere, ikke en nøjagtig kopi af FREJA, men et program, der minder om og bygger på de erfaringer, for at give det endnu et boost?

Det andet, det er oplagt at gøre, er selvfølgelig at sikre sig, at de udviklingskontrakter, der bliver indgået med universiteterne, denne gang bliver forpligtende med hensyn til ligestillingen. Der er blevet sagt ligestilling også i de tidligere udviklingskontrakter, men det har aldrig været oplevet som forpligtende, heller ikke på universiteterne. Og jeg ved det, for jeg sad selv derude, dengang det blev gennemført. Det blev ikke oplevet som forpligtende.

Det er alle tiders middel, som man kan bruge til at sige, at nu skal det simpelt hen være alvor, nu vil vi have skred i det her, for hvor er barriererne? Barriererne er i alle de normer og vaner og kulturer, man har på universiteterne, og dem får vi kun brudt, hvis der er et tilstrækkelig hårdt pres på universiteterne, for at de bryder dem.

Det tredje område er selvfølgelig forskningsrådene, som sidder med ganske store midler, og hvor nogle af dem faktisk har ønsket at bruge positiv særbehandling, men har fået nej i Viden-skabsministeriet og fået at vide, hvilket er notorisk usandt, at det måtte de simpelt hen ikke. Så der skal selvfølgelig også være en opfølgning på forskningsrådene.

Lad mig tage et andet område, som ministeren selv har prioriteret, nemlig kvinder i ledelse i den private sektor. I går havde Jyllands-Posten en længere gennemgang af, hvordan det står til. Her kunne vi så konstatere endnu en gang, at kun hver niende, der sidder i bestyrelseslokalerne i de 44 største børsnoterede selskaber, er kvinder. Det er selvfølgelig eventyrlig få kvinder på det her område. Det kan vi ikke andet end være fuldstændig grundlæggende utilfredse med.

Sidste år foreslog vi i et beslutningsforslag, at ministeren skulle tage kontakt til de store virksomheder, til brancheorganisationerne og til Dansk Industri for at få lavet frivillige aftaler med de enkelte brancher og de store virksomheder, sådan at man sikrer, at der kommer flere kvinder i toppen inden for alle de områder – ikke efter en fast skabelon eller fast model, men med individuelle aftaler. Det blev blankt afvist på det tidspunkt. Det ønskede ministeren ikke.

Vi har netop valgt en blød model og ikke den langt mere kontante model, som man har valgt i Norge, hvor man nu vil lovgive om, at der skal være 40 pct. inden 2007, eller den model, man barsler med i Sverige, hvor der skal være 25 pct. i bestyrelserne.

Så jeg vil opfordre ministeren til at genoverveje sit nej fra sidste år.

Så synes jeg, at ministeren som et minimum kunne have spillet ud med at få etableret et egentligt netværk af kvalificerede kvinder, sådan at vi får synliggjort de mange kvalificerede kvinder, der faktisk er til bestyrelsesposter, sådan at vi får lagt et reelt pres.

Et tredje punkt er vold mod kvinder og handel med kvinder. Det er et af de områder, ja, det er det eneste område, hvor der er afsat rigtig mange penge. Men sagen er, at en af de helt grundlæggende barrierer, i hvert fald hvis vi taler om de kvinder, der bliver handlet, er, at kvinderne skal sendes hjem efter 14 dage, hvis de overhovedet kommer til vores kendskab, eller hvis de overhovedet henvender sig.

Det er en kolossal barriere for at få fat i bagmændene, for man kan sige sig selv, og det er,

hvad der sker, at de kvinder bliver sendt hjem på en sådan måde, så de samme mafiabosser, eller hvad de nu er, står og tager imod dem og bare sørger for, at de bliver handlet igen, muligvis til et andet land, for derefter igen at blive handlet tilbage til Danmark. Vi ved, at det kører i sådan nogle ringe, hvor man handler dem på skift til forskellige lande.

Her er svaret selvfølgelig, at vi må sikre, at de kvinder kan blive her i en længere periode, ikke nødvendigvis for at få permanent opholdstilladelse, men for at de overhovedet har en mulighed for selv at have indflydelse på, hvordan de kommer tilbage til deres oprindelige lande, og måden, de kommer tilbage på.

Kl. 16.20

Det ville ikke være urimeligt, hvis man sagde, at de kan blive her i 6 måneder. Det vil nogenlunde svare til, hvad de har i USA, hvad de har i Italien, hvad de har i Belgien, lande, der efter vores mening ikke er uciviliserede lande.

Med hensyn til vold mod kvinder vil jeg ikke bruge meget tid på spørgsmålet om overfaldsalarmer. Det har allerede været diskuteret en hel del. Retsudvalget har diskuteret det meget, og Rigspolitichefen har lovet, at man nu vil gå i gang med at få sat skub på, at de 130 overfaldsalarmer, man skal tildele, rent faktisk bliver brugt.

Jeg vil sige én ting her, og det er, at vi i katastrofal grad mangler behandlingstilbud til de mænd, der er voldelige over for deres koner eller kærestes. Der er simpelt hen for få behandlingsmuligheder for dem, og derfor kan vi desværre se frem til, at det vil gentage sig i alt for mange tilfælde, hvor man havde en mulighed for at gå ind og behandle de voldelige mænd.

Til allersidst et spørgsmål om kvinder og integration. Ministeren skriver i sin redegørelse, at hun har nedsat et netværk – jeg tror også, at det fremgik af redegørelsen sidste år – bestående af etniske kvinder. Jeg ved ikke, om det kun er kvinder, men i hvert tilfælde med kvinder med anden etnisk baggrund. Jeg vil egentlig gerne høre, hvordan det netværk er blevet brugt i praksis. Hvordan foregår det? Hvor ofte mødes det? Hvordan bliver det brugt i praksis? Hvad er der kommet af forslag fra det netværk?

Jeg er enig med ministeren i, at noget af det helt afgørende selvfølgelig er, at ikke mindst de unge kvinder får en økonomisk selvstændighed, men der er jo mange andre områder, man også kan sætte ind på. Så jeg vil meget gerne bede ministeren om at være lidt mere uddybende med

hensyn til, hvordan man egentlig har brugt det netværk, og hvad det er for ideer, netværket er kommet med.

Naser Khader (RV):

Det Radikale Venstre har set frem til ligestillingsministerens redegørelse med stor forventning. Vi har altid prioriteret området højt, og vi deler for så vidt ministerens overordnede målsætninger – altså det, der står på side 5 – om at skabe lige muligheder for mænd og kvinder, at mænd og kvinder skal opfattes som ligeværdige, og at barrierer, der hindrer dette, skal nedbrydes, og vi ønsker også at fremme respekt for forskellighed og for den enkeltes personlige valg.

Ligestilling er en væsentlig del af det danske demokrati. Det er en udfordring, der vedkommer os alle sammen, kvinder og mænd. Når det er sagt, hører enigheden også op. Først og fremmest savner vi handling bag ordene, og vi savner tiltag, der står mål med målsætningerne og de faktiske omstændigheder.

Endvidere mangler vi også mere håndfaste og konkrete målsætninger, så vi kan se, om vi overhovedet bevæger os i den rigtige retning. Fraværet af realistiske midler og mere håndfaste, konkrete mål giver desværre indtryk af, at regeringen egentlig ikke prioriterer ligestillingsområdet tilstrækkeligt højt. Lad mig give et eksempel fra redegørelsen, et eksempel, som SF's ordfører også var inde på:

Ligestillingsministeren fremhæver f.eks. kvinders andel blandt forskere som et af sine indsatsområder. På trods af at kvinder efterhånden udgør flertallet på landets gymnasier og universiteter, udgør kvinderne kun 10 pct. af landets professorer. Det er det, der står på side 20. Noget tilsvarende vil man formentlig kunne se inden for andre grupper fastansatte og ph.d.-studerende.

Hvad gør ligestillingsministeren så for at tackle denne udfordring? Der bliver holdt to møder, et ministermøde og et debattmøde. Set i det lys er det virkelig ikke svært at forstå, at der ikke sker mere på området.

Man kan fremhæve andre eksempler, f.eks. handel med kvinder. Ministeren anslår, at der findes mellem 2.000 og 2.500 udenlandske prostituerede i Danmark, hvoraf en del er ofre for kvindehandel. Det er en meget brutal forbrydelse og vel nærmest noget af det værste, man kan udsætte et andet menneske for. Mig bekendt har man imidlertid hverken sigtet eller dømt særlig

mange bagmænd i denne type sager. Er det et udtryk for prioritering af problemet?

Ministeren har selvfølgelig iværksat en postkortreklame – det står på side 18 – men det virker måske en smule påfaldende, når der er tale om hårdkogte kriminelle.

Kl. 16.25

Samtidig er det også et grænseoverskridende problem og et problem, der taler for øget retsligt og politimæssigt samarbejde i EU, ikke mindst med de nye medlemslande og EU's nye naboer, men her har regeringspartierne jo også taget sine forbehold.

Et beslægtet problem er prostitution af mindreårige. Mig bekendt er meget få blevet straffet som kunder eller bagmænd i denne type sager, selv om det har været ulovligt i flere år. Det må siges at være en heftig forbrydelse mod et ungt menneske. Der er flere eksempler af denne type.

Der er mange gode, runde vendinger i redegørelsen, men indsatsen synes ikke at stå mål med udfordringernes omfang. Samtidig opstår den mistanke, at regeringens udtryk for respekt for forskellighed og den enkeltes frie valg egentlig er en undskyldning for ikke at foretage sig noget.

Hvad bør der ske? Forleden vedtog arbejdsmarkedets parter en aftale om en fælles barselfond. Det har været en radikal mærkesag igennem længere tid, så det var både en stor dag for ligestillingssagen og for Det Radikale Venstre. Det viser, at håndfaste politiske markeringer af retten og målet for vores samfund virker.

Men vi savner stadig flere tiltag, ikke mindst vedrørende arbejdsmarkedet, som, uanset hvordan man vender og drejer det, også er centralt for ligestillingssagen. Vi skal have en bedre fordeling af barselorloven end i dag mellem moderen og faderen. Vi skal have kønsspecifikke lønstatistikker, så vi får fakta på plads og kan iagttage udviklingen.

Lad mig afslutningsvis slå fast, at jeg også deler regeringens respekt for den enkeltes frie valg og forskellighed, men jeg har bare svært ved at tro på, at kvinder er så forskellige fra mænd, og at de ikke vil have lige løn for lige arbejde. Jeg har også svært ved at tro, at kvinder ikke vil være ledere, ikke vil have indflydelse eller ikke vil begå sig i det offentlige rum. Ergo må der være hindringer et eller andet sted, og derfor kan et lovgivningsmæssigt indgreb med en adfærdsregulerende effekt være nødvendigt. Det er sund socialliberal politik.

Bodil Kornbek (KD):

Sidste år stillede jeg spørgsmålet: Har vi næsten ligestilling i Danmark? Det vil jeg gøre igen i år, for jeg mener ikke, at ligestillingsdebatten herhjemme har flyttet sig nævneværdigt siden den sidste redegørelse fra ministeren.

Jeg synes, det er meget illustrativt, at man i Sverige finder det forlig om en ny barselfond, som arbejdsmarkedets parter i Danmark kom til enighed om her søndag aften, for konservativt og en smule gammeldags, mens vi herhjemme ser det som et stort fremskridt for ligestilling på arbejdsmarkedet.

Jeg ved godt, at jeg nogle gange med sådan nogle udtalelser i mine tidligere debatter med ligestillingsministeren, hvor tonen også har været en smule skarp, lidt er blevet karakteriseret som en del af et bedrevidende hylekor, men jeg vil holde fast i, at debatten herhjemme er præget af forestillingen om, at ligestilling er tæt på at være en realitet.

Flere fagfolk, eller nogle vil måske kalde det smagsdommere, har påpeget, at vi politikere tilkendegiver en god vilje over for problemstillinger på ligestillingsområdet, men at vi samtidig godt ved og måske endda er tilhængere af, at initiativerne ikke skal føre til de store ændringer. Det går jo egentlig meget godt, og vi har jo også ligestilling – sådan mere eller mindre.

Hvis den danske ligestillingspolitik skal afværge prædikater af symbolpolitik, så håber jeg, at den langsigtede proces, som ministeren fremlægger i sin redegørelse, rent faktisk munder ud i, at vi får nedbrudt nogle af de strukturelle barrierer, der reelt betyder, at ikke alle piger og drenge, kvinder og mænd frit kan vælge det liv, de hver især ønsker.

Kristendemokraterne finder det prisværdigt, at man fra ligestillingsministerens side forsøger at brede ligestillingsaspektet ud på så mange områder som muligt, samtidig med at nogle helt essentielle indsatsområder fastholdes, herunder arbejdsmarkedet og sammenhængen mellem arbejdsliv og familieliv, vold mod kvinder, målrettet integration i et kønsperspektiv og ikke mindst handel med kvinder.

Kristendemokraterne mener fortsat, at en af de største og vigtigste ligestillingsmæssige udfordringer, vi står over for i dag, er udviklingen på arbejdsmarkedet. Vi oplever et stigende pres på kvinderne og fremtidige familier som en konsekvens af det evige dilemma mellem karrieren og familielivet, mellem arbejdsliv og familie.

Som redegørelsen selv understreger, har vi en af verdens højeste erhvervsfrekvenser for kvinder, og både kvinders og mænds uddannelsesniveau er meget højt. Det afspejler sig jo også i et stigende antal af kvinder, der vælger børnene fra. Selvbestemmelse er mantraet. Vi kan læse det flere gange i redegørelsen. Men vi bliver nødt til at forholde os konstruktivt til de samfundsmæssige problemstillinger, det giver, når vi taler om kvinder og arbejdsliv, for resultatet er jo nemlig tit, at mange kvinder i vid udstrækning skal vælge imellem børn og karriere, og er det rimeligt?

Kl. 16.30

Hvis kvinderne vælger karrieren fra, så betyder det jo, at arbejdsmarkedet mister halvdelen af den talentmasse, der findes, og at samfundet får mindre end fuldt udbytte af halvdelen af dem, vi uddanner. Har vi råd til det? Er det en rimelig pris, at man skal vælge børnene fra for at kunne bruge de ressourcer eller de evner, man nu engang har tilegnet sig?

Jeg tror på, at virksomheder og ledere må til at holde op med at betragte familien som en konkurrent til jobbet og jobbet som en konkurrent til familien. Arbejdspladsen skal ikke indrettes som en substitut for familien. De skal være der begge to, og det er af vital betydning for medarbejdernes trivsel og for deres effektivitet, at de faktisk har plads til et ordentligt familieliv. Den virksomhed, der indretter sig fleksibelt over for folk med børn, vil formentlig i sidste ende stå med mere tilfredse og afbalancerede medarbejdere, fordi arbejdet ikke har splittet dem ad med urealistiske krav, mens deres børn stod og ventede i børnehaven. De vil også være mange menneskelige erfaringer og kvaliteter rigere og derfor bedre ledere og bedre medarbejdere og bedre kollegaer.

Derfor er det også vigtigt, at vi har fokus på det her område, hvilket ministeren jo også lægger op til. Og Kristendemokraterne har netop også i dag været medforslagsstiller til et forslag om lønstatistikker for erhvervslivet, fordi en af de problemstillinger, vi jo står over for, er den manglende ligeløn. Man kunne også nævne uligheder på pensionsområdet osv. Det er et vigtigt område at have fokus på, og det er vigtigt at få en bedre sammenhæng.

Som det fremgår af redegørelsen, er ministeren og regeringen af den opfattelse, at ligestilling er vigtig, men at alle samfundsgrupper må opnå den uden særbehandling. Målsætningen for regeringen er at skabe reelle og ikke blot for-

melle lige muligheder. Men hvad gør vi, når samfundsstrukturene uundgåeligt skaber ulighed og forhindrer, at der reelt er lige muligheder? Kan vi opnå det med gode råd, med pjecer, med god vilje og dialog, eller skal vi også forsøge at være meget mere konstruktive og politisk turde stille nogle helt andre krav?

Et andet område er handel med kvinder, hvor ligestillingsministeren jo nu har vundet reklamebranchens priskonkurrence Guldkornet for sin annoncekampagne. Men det ændrer ikke på det faktum, at vi fortsat hos Kristendemokraterne finder den politik, der bliver lagt for dagen, mangelfuld. Den fremlagte politik formår ikke at tage fat om de grundlæggende årsager til, at handelen finder sted, nemlig selve efterspørgslen på prostitutionen.

Den fremlagte handlingsplan på området berører udelukkende symptombehandlinger og forsøg på at forbedre kvindernes forhold, når de er havnet i prostitutionsmiljøet. Denne løsningsmodel er uholdbar, den er i hvert fald mangelfuld og tager ikke hele aspektet med. Vi mener, at det er to sider af samme sag, og vi finder det problematisk at forsøge at skille de to fænomener ad. Hvorfor er den generelle prostitution ikke en del af indsatsområdet for handel med kvinder? Mener ligestillingsministeren ikke, at prostitution er et ligestillingsproblem?

Så er der også et emne, der glimrer ved sit fravær i redegørelsen, og det er hele spørgsmålet om pornificering af det offentlige rum. Hvis der er et sted i samfundet, hvor kønsdiskriminationen lever i bedste velgående, så er det i vores seksualitetskultur.

Der er ved at ske det paradoksale skred i vores samfund, at det at afvise pornografi er ved at blive tabubelagt. Jeg oplever ofte, når jeg rejser de her debatter, at blive stemplet som sexfor-skækket eller snerpet, når jeg argumenterer imod den stigende pornificering af det offentlige rum. Man bruger begrebet porn chic i USA og England, som kendetegner den kulturelle proces, hvor pornografien glider ind i vores hverdagsliv som et alment accepteret og ofte idealiseret kulturelt element.

Pornografiens udbredelse er blevet større, og pornografien er blevet mere tilgængelig, samtidig med at den er i færd med at blive gjort stueren på grund af massemediernes og reklamebranchens stigende interesse. Udviklingen betyder, at ikke mindst børn og unge vokser op med et forskruet og stereotypt kvinde- og mandebil-ede.

Kl. 16.35

Jeg kunne fortsætte længe om netop dette specifikke emne, men min pointe er, at jeg står helt uforstående over for den tavshed, vi oplever fra ligestillingsministeren lige på dette område, fordi jeg rent faktisk synes, ministeren har en pointe, når hun i redegørelsen tager fat om ungdom og moderne kønsroller, som jeg selv ser som værende utrolig vigtigt, og hvor der også bliver taget nogle initiativer fra ministerens side.

Men kan vi få sat temaer på dagsordenen som kostvaner, motions- og misbrugsmønstre og kønsbilleder uden at forholde os til pornificering, uden at forholde os til reklamernes påvirkning, som jo er med til at fastholde og fastlåse nogle bestemte kønsrollemønstre? Det er et vigtigt område, når vi netop vil have fokus på ungdom og moderne kønsroller.

Derudover har Kristendemokraterne jo flere gange efterlyst en undersøgelse netop om, hvad den påvirkning af hele seksualiteten i det offentlige rum betyder i forhold til de kønsopfattelser, unge går rundt med, og hvordan de opfatter sig selv.

Jeg ved egentlig ikke, om den undersøgelse p.t. er gået helt i gang. Jeg spurgte for nogle måneder siden. Der var det vist ikke helt på plads. Der var vist givet nogle midler i forhold til nordisk regi osv. Men jeg har haft dette ønske siden 2001, da jeg kom i Folketinget. Det er et vigtigt område, og jeg kunne godt tænke mig, at det blev meget mere konkret og håndfast, for jeg synes, ministeren har fat i noget meget rigtigt ved at sætte fokus på det her område.

Som jeg sagde indledningsvis, er der utrolig mange gode intentioner og tiltag i den her redegørelse, som vi sagtens kan bakke op om fra Kristendemokraternes side. Men det har også været vigtigt for mig at tage fat på et område, som jeg mener er en mangel i forhold til redegørelsen, netop hele pornificeringen, som jeg synes hænger meget sammen med det, der ellers ligger. Men der er mange fine initiativer, som jeg ser frem til at se også bliver meget mere konkrete politisk, og som dermed kan være med til at give en positiv udvikling, når vi diskuterer ligestilling, og være med til at nedbryde de barrierer og strukturer, der nu engang findes i vores samfund på forskellige områder.

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Jeg vil gerne sige tak for nogle gode indlæg, der hver især fik sat fokus på det, man nu brænder for. Der var nogle, der dvælede mere ved nogle

områder, end andre gjorde, og det skal der jo også være plads til.

Jeg synes, det er udmærket, at tage emnet om bl.a. etniske kvinder op – hvilket hr. Troels Lund Poulsen gjorde – og også mangelen på kvindelige kandidater på europaparlamentslisterne. Vi diskuterer jo tit, at der skal flere kvinder i bestyrelser og i erhvervsliv, og vi er vældig aktive med hensyn til at være moraliserende i forhold til de grupper og lave en indsats, og så må vi jo også gribe i egen barm.

Men det er nu ikke så meget det, perspektiv- og handlingsplanen handler om. Den handler om forskellige indsatsområder, herunder selvfølgelig også om flere kvinder i politik, fordi jeg godt kunne tænke mig, at vi får opstillet flere kvinder, når nu vi skal have et kommunalvalg næste gang.

Selv om det er blevet kritiseret af mange, tror jeg faktisk ikke på, at det nytter noget, at vi herindefra laver noget lovgivning om kvoter og siger, at hver anden, der står på sådan en liste, skal være kvinde. Men jeg tror faktisk, at man mangler nogle redskaber ude i den enkelte vælgerforening i forhold til at få kvinder til at stille op.

Der er nogle, der er gode til det. Der er nogle, der er i områder, hvor der bor mange aktive kvinder, der har tid til at være med, og så er der andre områder, hvor det er svært at få kvinderne på banen. Der prøver vi nu at indsamle de gode erfaringer fra de områder, hvor det faktisk er lykkedes, for at prøve at se, om vi kunne motivere vælgerforeningerne til at få flere kvinder til at stille op.

Jeg tror, at bare det, at de får et brev fra ligestillingsministeren, der beder dem om at arbejde med det her, og at vi får motiveret partikontorerne til at tage det op over for vælgerforeningerne, så er det kommet på dagsordenen, så tager man det på bestyrelsesmøderne, og så diskuterer man det, og så går der selvfølgelig en proces i gang. Det tror jeg på virker. Så kan man så have nogle andre ønsker, men det er jo et spørgsmål om temperament og tro. Men det var blot for at tage et af områderne.

Fru Mette Frederiksen nævnte en lang række områder, som hun mente der skulle sættes fokus på. Jeg mener faktisk, at alle de områder, fru Mette Frederiksen nævnte, er omtalt og er prioritetsområder, som er inde i en proces, men hvor jeg ikke synes, vi skal bilde hinanden ind, at vi kan løse noget med et fingerknips.

Kl. 16.40

Så sent som i dag har vi jo hørt fru Mette Frederiksen fremstille uligelønsproblematikken, som om vi vil få den løst, hvis vi får lavet nogle lønstatistikker. Der må jeg sige, at det tror jeg ikke på, for størstedelen af de lønuligheder, vi har, skyldes i høj grad det kønsopdelte arbejdsmarked. Det er ganske rigtigt, at der er nogle uforklarlige lønforskelle bl.a. blandt funktionærer, hvor der er 6 pct., som man ikke kan forklare hvad skyldes.

Det kan man måske få noget fokus på ved at offentliggøre nogle lønstatistikker, men det løser på ingen måde problemet. Det at få et mere lige arbejdsmarked, hvor vi blander os i hinandens typiske valg af fagområder, er en lang og sej indsats, hvor man skal starte i folkeskolen med hensyn til vejledning om, hvilken ungdomsuddannelse de unge skal tage, vejlede nogle flere piger om, at de måske kunne prøve at gå på teknisk skole i stedet for at gå i gymnasiet osv. Derefter skal der også være en ordentlig erhvervsvejledning i gymnasiet, så man motiverer kvinderne til at gå ind i nogle typisk mere mandsdominerede videregående uddannelser.

Det tager da selvfølgelig lang tid og mange år, inden vi kan se resultatet af det, men det er jo den eneste måde at gøre det på.

Mænd er åbenbart bedre end kvinder til at forhandle løn hjem. Det må vi simpelt hen se i øjnene. Vi kan jo altid drage den her frem med ufaglærte f.eks.: Hvorfor skal skraldemænd have mere end rengøringskoner, der i den grad slider og slæber? Det må jo simpelt hen være, fordi de er bedre til at banke i bordet.

Det er igen det her med, om vi så ikke kunne prøve at udvikle nogle redskaber i forhold til kvinderne, så man er mere opmærksom på, hvad man skal gøre i en forhandlingssituation. Det samme gælder med hensyn til funktionærkvinderne. Det her med vejledning og pjecer og konferencer lyder blødt, men meget drejer sig jo om at få fokus rettet hen imod et bestemt problemområde, så man faktisk tænker over, hvad det nu lige er, vi kan gøre – og ikke bare fra den enkelte persons side, men når alle begynder at få fokus på det samme område, så plejer der jo at ske noget. Derfor må jeg igen sige, at jeg tror, det virker, når vi starter i den bløde afdeling, at få rettet fokus ind på nogle bestemte områder.

Så kan jeg ikke lade være at sige, når fru Mette Frederiksen bliver ved med at hive den her SP-ordning op af mølposen, at i sin tid, da den ordning blev lavet, så den præcis ligesådan ud, som den gør i dag. Der var ikke noget kønsper-

spektiv ved den. Det kom først, da Enhedslisten og SF lavede en større aftale med Socialdemokratiet, så pressede de på, for at man lavede en omfordeling af midlerne. Det må man jo rose de to partier for, men jeg synes ikke, man skal bryste sig af, at det er en blomst, der har groet i den socialdemokratiske have.

Jeg må sige, at det samme lidt gælder den diskussion – nu skal jeg ikke genåbne den – om at give fædrene nogle flere rettigheder. Det er da ganske rigtigt, at den her regering har fjernet 2 uger, og så kan man så spørge: Hvor offensivt var det så med de 4 uger før? Nu går man så langt videre i den vedtagelse, som blev fremsat i den tidlige debat.

Det er så igen et trosspørgsmål. Jeg mener, at man har masser af rettigheder som mænd, men der er nogle barrierer, vi skal have fjernet i forhold til det, at det bliver acceptabelt og normalt, at mænd tager barselorlov. Jeg tror ikke, at vi gør det ved at reservere noget af orloven til mænd. Men jeg tror faktisk, vi gør det ved at lave noget kampagnelignende i forhold til arbejdspladserne om, at de skal acceptere, når der kommer nogle mænd og beder om orlov.

Så skal vi prøve at finde ud af, hvad det er for nogle holdninger, der ligger til grund. Er det myter, når vi hører om smeden, der bliver til grin, når han beder om at få barselorlov? Er det virkelig rigtigt? Så må vi jo prøve at holdningsbearbejde. Det må jeg sige at jeg tror er langt mere effektivt. Men igen, det lyder blødt, for det er noget med nogle konferencer, nogle pjecer og alt det, som fru Anne Grete Holmsgaard nævnte.

Igen vil jeg sige til fru Anne Grete Holmsgaard, som jeg synes kom ind på mange vigtige områder: Jeg er også utålmodig, når vi taler om kvinder i forskning. Jeg er også enig i, at vi kender mange af barriererne, men jeg synes ikke, man skal forklejne værdien af, at vi nedsetter en tænketank, for hvordan flytter vi så de barrierer? Det vil jeg godt have nogle bud på.

Det kan da godt være, at vi skal genoplive noget, der minder om FREJA, men jeg vil godt have nogle kvalificerede menneskers idé om det, inden vi sætter det i søen. Derfor er det meningen, at konferencen skal være startskuddet, hvor alle de gode ideer bliver kastet på bordet, og tænketanken skal arbejde videre med det, og så kommer der nogle resultater.

Kl. 16.45

Jeg vil gerne medgive, at det går langsomt, og inden den konference har været afholdt, inden

tænketanken har tænkt, og inden det kan blive politik i virkeligheden, bliver man da utålmodig, men jeg synes, det er svært at gøre processen hurtigere.

Med hensyn til kvinder i bestyrelser, som fru Anne Grete Holmsgaard også nævnte, fordi Jyllands-Posten havde en opgørelse over det i mandags, er jeg enig i, at det er et kæmpe problem. Men jeg tror altså, at vi skal gå den vej, at vi skaffer nogle flere dygtige kvindelige ledere, for dem, man vil have til at sidde i bestyrelserne, skal jo være ledere, skal være nogle på et meget højt niveau. Det er derfor, jeg er gået den vej og bliver ved med at holde fokus på kvindelige ledere.

Selv om vi igen er i den bløde afdeling, så har det jo faktisk vist sig, at det, at vi er begyndt at diskutere det, og det, at typiske mandeblade såsom Berlingske Tidendes Nyhedsmagasin har beskæftiget sig meget med det – og for den sags skyld også Berlingske Tidende og Jyllands-Posten – gør, at der er mange, der er blevet interesseret i det.

Vi har fået utrolig mange henvendelser i ligestillingsafdelingen om, hvad folk kan gøre på deres virksomhed for at skaffe flere kvindelige ledere. Nogle synes åbenbart, at det er svært, for kvinderne skal også motiveres, og man skal finde ud af, hvad man skal satse på. Er det noget med mentorordninger, er det at gøre arbejdspladsen familievenlig, eller hvordan og hvorledes gør man det her? Så jeg synes faktisk, det er inde i en positiv udvikling.

Jeg vil tage handsken op med hensyn til, at jeg burde etablere et netværk med de dygtige kvinder, som man kunne anbefale til at sidde i bestyrelser. Jeg tror nu hellere, at jeg vil foreslå, at det f.eks. var Dansk Industri, der gjorde det – det har den tilsvarende organisation i Norge gjort med stor succes – men det hjælper jo selvfølgelig altid, hvis man skubber på, for jeg er enig i, at vi ikke har nok af den slags databaser, hvor kvinders kvalifikationer bliver gjort synlige og offentlige, så det vil jeg prøve at arbejde videre med.

Så var der kritik og den gamle diskussion om, om det er en effektiv indsats, vi gør mod handel med kvinder, og det her med, at de skal sendes hjem efter 15 dage. Jeg har bare svært ved at se, hvad man skal bruge en længere periode til, for på de 15 dage mener jeg sagtens man kan forberede en sikker hjemsendelse, at man kan få tilbudt psykologhjælp og skabe kontakt til ngo'er i hjemlandet, som så kan tage over efterfølgende.

Det er jo også en pseudoperiode at skulle være her i et halvt år, hvor man ikke foretager sig noget, går rundt og har det skidt, har måske nogle børn i det hjemland, man kommer fra. Altså undskyld mig, hvad skulle man lave her i et halvt år? Jeg forstår godt, at risikoen for, at de lander lige i armene på bagmændene igen, skal man gøre alt for at eliminere, men derudover mener jeg ikke, man kan bruge længere tid til ret meget.

Jeg er også enig i, og det mener jeg vi skal arbejde med til stadighed, at der mangler behandlingstilbud til de voldelige mænd. Vi har lavet en model for, hvordan man kan gøre det med noget kognitiv træning osv., hvor man får arbejdet med de her problemer. Desværre er amterne og kommunerne svære at trække op, men det bliver vi nødt til at få sat mere fokus på, for har man erkendt et problem, så skal der også være mulighed for at blive behandlet for det.

Der var to konkrete spørgsmål, jeg lige skal svare på. Det ene var fra fru Anne Grete Holmsgaard, der spurgte, hvordan og hvorledes og hvor meget det etniske netværk var blevet brugt. Det er blevet brugt en gang i 2003 til et møde om kvinder på arbejdsmarkedet, og så er det blevet brugt ad hoc individuelt til de forskellige problemstillinger, vi har arbejdet med, bl.a. tvangsægteskabshandlingsplanen og også i den her udarbejdelse af perspektiv- og handlingsplanen. Så det bliver brugt ad hoc, når der er behov for det.

Så var der et helt konkret spørgsmål fra fru Louise Frevert, der spurgte om side 8, hvor der står, at fordelene ved kulturel mangfoldighed skal synliggøres. Det, vi mener med det, er jo bl.a. at fokusere på de gode rollemodeller, der er blandt de etniske minoritetskvinder, der har klarret sig godt. Jeg synes godt, de må være forbilleder for de unge kvinder, der nu står og skal videre på deres færd, for jeg håber jo, at de vil leve mere ligestillet end måske deres mødre – eller ikke engang måske, for deres mødre lever jo ikke særlig ligestillet – for hvis man fokuserer på det gode, får man jo også en masse kvaliteter frem i folk, som vi kan bruge aktivt i det danske samfund, så det er det, der ligger i det.

Der var ikke to, der var nemlig tre spørgsmål, for der var også et fra fru Bodil Kornbek, der spurgte om den nordiske undersøgelse af pornografiens indflydelse på unges seksualitet.

Den er påbegyndt i januar, og vi forventer den færdig i 2005.

Tak for debatten.

Kl. 16.50

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jeg tror, at hvis man helt overordnet kigger på, hvordan indsatsen for ligestilling og sejrene er opstået, f.eks. eller inden for det nuværende EU-samarbejde, så vil man se, at i de lande, hvor man har mest lovgivning på området, er der også mest ligestilling.

Eksempelvis er der i den sydlige del af EU-fællesskabet, hvor der er meget lidt lovgivning, også mindre ligestilling. Det siger jeg, fordi jeg tror sådan helt grundlæggende, at ministeren har ret i, at på ligestillingsområdet er der behov for holdningsændringer, i øvrigt fra alles side, men lovgivningen kan i mange, mange, mange situationer være det redskab, der er nødvendigt.

Så vil jeg sige helt grundlæggende, at jeg er meget enig med ministeren i, at hele spørgsmålet om de etniske kvinder er meget, meget centralt. Jeg er meget tilfreds med den indsats, der bliver gjort imod handel med kvinder og vold mod kvinder osv., men den store gruppe etniske kvinder i Danmark lever jo et helt almindeligt liv, hvor det er adgangen til arbejdsmarkedet, som er en af de store hurdle, vi står over for.

Der skal jeg bare spørge ministeren, om ikke et generelt løft på ligestillingsområdet er noget af det, der skal til, for at de etniske kvinder også får bedre betingelser, og at det i den sammenhæng kan undre, at regeringen f.eks. indfører en ordning, hvor man kan få penge for at passe børn i eget hjem, for rammer det ikke lige præcis modsat, således at en række etniske kvinder har fordel af at blive uden for arbejdsmarkedet?

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Det kunne man tro, og vi frygtede jo også lidt, da vi lavede ordningen, at det måske ville blive et tilbageslag for de etniske kvinder, der ville vælge at gå hjemme og passe deres børn. Men heldigvis er det myter oppe i vores hoveder og gudskelov for det. Vi har sådan en idé om, at etniske kvinder bare vil gå hjemme og passe deres børn, men det vil de ikke. Der er lavet undersøgelser, der viser, at de meget gerne vil have deres børn i daginstitution, vuggestue og børnehave, og vi er ved at være oppe på nogle høje procenter. Nu kan jeg ikke huske, om det er 81 pct. af børnene, det drejer sig om, hvor vi – eller er det den etniske danske befolkning? – har 95 pct. af vores børn i alderen 3-6 år gående i børnehaver.

I de kommuner – og det er bl.a. Ishøj Kommune, hvor man har gjort en særlig indsats, når man kan se på dåbsattesten, at nu er det ved at nærme sig, at det vil være hensigtsmæssigt for børnene at komme i institution, så man kontakter dem – vil mødrene meget gerne benytte sig af det tilbud, de har måske bare ikke hørt om det. Så det er altså en fordom, og vi kan også se på tallene, at de heldigvis ikke har benyttet sig af denne her form for ordning.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Nu er der jo i det hele taget ikke så mange, der har benyttet sig af ordningen. Jeg har såmænd ikke nogen fordom om, at etniske kvinder ønsker at gå derhjemme. Jeg tror helt grundlæggende, at langt det største flertal af vores etniske kvinder i Danmark selvfølgelig ønsker at leve et helt almindeligt liv, hvor de både har et familieliv og et aktivt arbejdsliv.

Mit spørgsmål til ligestillingsministeren går på, at hvis man ønsker at fremme ligestillingen også for etniske kvinder, hvorfor etablerer man så en ordning af den karakter? Hvorfor understøtter man f.eks. ikke, at fædre får flere rettigheder i forbindelse med barsel, for der kan vel også være en pointe i, at de etniske fædre helt fra starten vænner sig til at tage et meget, meget direkte ansvar for deres børns opvækst?

Hvorfor understøtter man eksempelvis ikke et forslag, som at det maksimalt må koste 1.000 kr. at have et barn i daginstitution? På den måde kunne man sikre, at også flere etniske kvinder ville kunne få adgang til arbejdsmarkedet, uden at det fik økonomiske konsekvenser at få passet børn i daginstitution.

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Jamen det er, fordi min konklusion er en helt anden end fru Mette Frederiksens, for vi kan jo se, at denne her ordning, vi har lavet, hvor man har mulighed for at gå derhjemme og passe sit barn i 1 år, ikke bliver specielt udnyttet eller misbrugt, hvad man nu skal kalde det, af etniske familier. Der er ikke ret mange, der har lyst til at bruge ordningen, men jeg synes, vi skal have en bred vifte af forskellige ordninger, og der må vi ikke udelukke nogen, fordi vi er bange for, at nogle vil bruge dem for meget og uhensigtsmæssigt. Det kan jo ikke passe, at vi ikke må udvikle vores velfærdssamfund, fordi vi er bange for, at nogle forkerte grupper, vi helst ikke vil have osv., bruger de her ordninger. Derfor er jeg også

glad for, at det er blevet en realitet, og at vi kan se, at den frygt, vi havde, altså ikke er blevet til virkelighed.

Kl. 16.55

Vi laver den slags ordninger for at udvikle velfærdssamfundet og øge den valgfrihed, så hver især kan finde ud af, hvad der passer til deres familie. Det kan jo være, at man har et barn med allergi, der er sygt, sygt, sygt, så man må melde sig syg. Derfor kunne det jo godt være, at man så blev enig med sig selv om, at nu tog man 1 år derhjemme, så immunforsvaret kunne komme på plads. Den mulighed synes jeg skal være der, og den ville jeg da ikke undlade at etablere, fordi der måske var nogle, der kunne bruge den på en dårlig måde.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Først generelt til hele redegørelsen: Kunne der ikke være behov for en mere detaljeret redegørelse a la kulturpengene, hvor man kan gå ind og specifikt få en oversigt over ressourcerne, og hvordan de er blevet fordelt over konkrete mål, delmål, altså en lidt mere specifik, lidt mere detaljeret redegørelse? Vil der ikke være behov for det? Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål: Redegørelsen er fyldt med statistik, facts og tal, og det virker, som om ministeren er glad for statistik og tal. Hvorfor er ministeren så ikke glad for statistik og tal, når det handler om kønsspecifik lønstatistik? Hvorfor vil ministeren ikke have noget at gøre med den form for statistik?

(Kort bemærkning).

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Som jeg også sagde i mit svar, tror jeg ikke, at det er det, der hjælper til, at vi får ligeløn, og jeg synes, vi skal passe på med at bebyrde virksomhederne med det, vi kalder administrativt bøvvl, altså at de skal til at udarbejde endnu mere papirusseri, end de gør i forvejen.

Hvis vi nu virkelig havde en overbevisning om, at det her ville skabe ligeløn, så tror jeg da nok, at jeg også ville synes, at det var en god idé. Men det mener jeg ikke at vi har nogen forudsætninger for at mene. Altså jeg mener, det er nogle helt andre ting, der skal sættes fokus på, når vi taler ligeløn, og det er derfor, jeg generelt er imod en ligelønsstatistik.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Der er 12-20 pct. forskel på mænds og kvinders løn. En 12 pct. af det kan man godt finde forklaringer på, men der er sådan en 6-7 pct., man ikke kan finde forklaringer på, og da kunne det nemlig være relevant for de der 6-7 pct., der er uforklarlige, med en kønsspecifik lønstatistik, sådan at vi får nogle facts, også i forhold til brancher, sådan at vi ved, hvad det er, vi taler om. Det er det ene.

Det andet spørgsmål, jeg vil stille i denne her runde, er om den der meget roste kampagne, GoCardkampagnen, som blev lanceret i 2003. En del af den kampagne var at inddrage prostituerede kunderne. De skulle ringe og inddrages i løsningen. Var der nogen kunder, der ringede, og var der nogen prostituerede, der blev hjulpet af den kampagne?

(Kort bemærkning).

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Hvis vi tager ligelønsspørgsmålet først, så er jeg enig i, at der skal sættes fokus på, at der er uforklarlige lønforskelle. Jeg mener, at det med det kønsopdelte arbejdsmarked er en lang og sej kamp, men de uforklarlige lønforskelle skal der sættes fokus på, sådan at man kan gribe fat om det og kræve sin ret som kvinde til at få ligeløn.

Men vi ved jo godt, at de er der, og jeg tror også godt, at jeg ved, hvorfor de er der. Det er – og særlig på funktionærområdet – tit noget med løntillæg, man skal ind og forhandle med chefen, og der er kvinder åbenbart desværre bare mere tilbageholdende eller lader sig køre rundt i manegen i højere grad, end mænd gør. Der skal vi jo så blive bedre til at kræve vores ret eller foreslå, at lønforhandlingerne foregår på en anden måde, fordi vi ikke kan lide at sætte os ind foran chefen og sige, hvor brandgode vi er, for at få det der ekstra, der gør, at vi kommer op på niveau. Derfor synes jeg ikke, at det andet er så vigtigt, men vi skal have fokus på området.

Med hensyn til ... der ligger ingen blyant, så jeg kan ikke skrive op – jeg skal lige have et stikord til det andet spørgsmål (*fra salen*: GoCard) GoCard, ja! Ja, jeg har ikke tallene, men der var mange, der ringede ind.

I starten var vi lidt nervøse, for der var nogle kunder, der havde misforstået det lidt og troede, at der kunne de komme i kontakt med en prostitueret. Det var heldigvis få. Det viste sig – jeg har ikke tallene, men jeg kan oversende dem skriftligt, for jeg kan ikke huske dem – at der var

mange, der endte med at ringe ind med tip. Det har så ikke ført til, at man kunne rykke ud og redde nogle kvinder, anholde nogle bægmand eller andet, men efterfølgende efter en politimæssig indsats, der blev iværksat, tror jeg, at vores center har haft seks kvinder boende. Men igen kan jeg også sende det tal over.

Kl. 17.00

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Så er det fru Bodil Kornbek. Og jeg skal gøre opmærksom på, at såvel de korte bemærkninger som svar fra ministeren er på 1 minut.

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Et af de områder, som jeg synes er utrolig spændende, og som jeg følger nøje, er det område, der hedder ungdom og moderne kønsroller, hvor ministeren jo selv har påpeget i nogle undersøgelser, at piger generelt har dårligere trivsel end drenge. De har manglende appetit, og de føler, at alt er uoverkommeligt. Og der siger ministeren selv, at en af årsagerne til det jo bl.a. er det massive udbud af kønsbilleder, som præger pigernes og drengenes syn på hinanden og deres selvopfattelse osv.

I min tale lagde jeg rent faktisk vægt på, at ønsker man at tage fat på det her meget vigtige område, som jeg også er glad for ministeren gør, og sætte fokus på det, så kommer man altså ikke uden om også at skulle forholde sig til hele seksualiseringen i det offentlige rum, også reklamernes massive kønsrolleopfattelse, som jo i den grad påvirker børn og unge.

Synes ministeren, at der er en sammenkobling mellem de ting, hvis man virkelig ønsker, at der skal løses noget på det område?

(Kort bemærkning).

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Ja, det synes jeg bestemt der er. Men jeg synes også, at vi skal have lidt mere viden om, hvordan de unge så opfatter de der MTV-videoer og reklamer osv., om de godt kan skelne eller ikke kan skelne osv.

Så kan man sige, at vi ikke kan vente til 2005, inden vi har den viden, med henblik på at lave en indsats. Men der synes jeg så også allerede, vi kan sige, at vi er gået i gang med at være meget årvågne med hensyn til, at tankstationerne ikke sætter pornoblade og andet i børnehøjde.

Jeg synes også, at det, at vi har en debat om det, og at mange tager afstand fra det og synes,

det er nogle underlige idealer, unge kvinder skal have, så også gør, at detailhandelen lige tænker sig om en ekstra gang: Er det godt at profilere sig på det her, eller er det ved at kamme over?

Og det er da min fornemmelse, at vi er ved at have nået toppen, for hvad kan man næsten forvente sig bliver det næste?

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Jeg er naturligvis rigtig glad for, at denne her undersøgelse i nordisk regi omkring påvirkning af unge og deres kønsopfattelse, som man nu har sat i værk, bliver til noget, at den kører nu, og at man så regner med et resultat i år 2005.

Det er jeg umådelig glad for, for jeg er enig med ministeren i, at det er vigtigt, at man har en viden for også at kunne gribe ind helt præcist for at ændre nogle af de ting, hvis man kan se, at der er nogle problemer.

Men når det drejer sig om hele pornoficeringen, så ved vi jo, at det påvirker i dag. Vi ved, at det har en betydning. Så derfor er det, at jeg ville sikre mig, at man, når man vil sætte ind på et område som det her, som er ekstremt vigtigt, så også har den del med både i forhold til reklamer og hele pornoficeringen, for det hænger sammen.

(Kort bemærkning).

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Jeg synes ikke bare, det er pornoficering. Det er klart, at det også spiller en rolle. Men vi holdt jo en workshop for unge mennesker og diskuterede de her emner med dem, og som en af dem også sagde, så skal der være flere tykke kvindelige studieværter.

Så det er jo ikke bare det, men det er det der samfund, vi har skabt, med at man skal være perfekte og modelagtige. Og det synes jeg er lige så væsentligt at tage fat i, for det gør, at de får det ringe, fordi de er på slankekur hele tiden, og at de har mindreværdskomplekser, hvis ikke de er.

Så der må vi jo prøve at sætte ind på deres præmisser. Og noget af det, vi har fundet ud af – Karin Helweg-Larsen har også lavet en undersøgelse – er, at vi skal målrette kampagnerne forskelligt til piger og drenge. Så så kloge er vi da blevet på nogle af de der lidt irriterende langsomme ting, hvor vi undersøger tingene. Og det er klart, at det skal vi til at bruge flere ressourcer på.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Ja tak. Der er ikke flere, der har bedt om ordet. (*Ophold*). Fru Anne Grete Holmsgaard, undskyld. Fru Anne Grete Holmsgaard som ordfører.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg har en række kommentarer, som jeg synes egner sig bedre til anden runde end til spørgsmål.

Jeg vil først sige tak til ministeren for, at hun tog handsken op med hensyn til at få etableret et netværk af kvinder med ledelseserfaring, for at få dem synliggjort og også for at få dem trænet og for at buse på for at få dem ind i bestyrelseslokalerne.

Men jeg vil godt advare mod at placere det hos Dansk Industri. Jeg har på mange forskellige måder haft meget samarbejde med Dansk Industri gennem mange år, og ligestillingsmindede er de altså ikke i den forening. Det er de virkelig ikke. Og derfor synes jeg, det ville være at dræbe en god idé for tidligt – eller i det hele taget.

Jeg synes, at man kunne gøre noget andet, nemlig at tage fat i nogle af de virksomheder, der faktisk mener det her seriøst, og nogle af de kvindelige ledere, der har entusiasmen til at vilde arbejde for det, og sammen med dem etablere det netværk.

Kl. 17.05

Men jeg anmoder ministeren om ikke at kaste den over til Dansk Industri, for jeg føler mig desværre meget overbevist om, at de vil sige: Ih, ja tak, og det vil de gerne, og så vil de simpelt hen bare med den milde hånd slå den ihjel i løbet af et eller andet antal måneder, når der ikke er nogen presseopmærksomhed på det, og det synes jeg virkelig ville være kanonsynd.

Med hensyn til spørgsmålet om FREJA vil jeg også godt sige, at jeg synes, at det var positivt at høre ministeren omtale det ikke som noget, der skal ske, men som en mulighed, at det kunne godt være, at man skulle genoplive eller genoverveje et nyt FREJA.

Og jeg vil også godt give ministeren rådet, inden hun begynder at nedsætte sin tænketank, om simpelt hen at invitere holdet bag FREJA-opsummeringen over til et møde, for de har faktisk utrolig mange værdifulde erfaringer at bringe videre, som man kan bygge direkte videre på. Jeg har det selv sådan, at jeg næsten ikke kan holde ud at tænke på flere undersøgelser på forskningsområdet, for der er lavet så utrolig mange undersøgelser, så for mig er det et

spørgsmål om simpelt hen at omsætte det til noget handling.

Og dér ved jeg godt, at ministeren har en svær sag, for videnskabsministeren er bestemt ikke nogen ynder af at gøre noget på det her område. Men jeg synes, at ministeren skulle tage en rask beslutning og så simpelt hen beslutte sig for at få kvalt ministeren på det her område, ikke sådan bogstaveligt, han må godt overleve, men simpelt hen sørge for, at nu får han kam til sit hår, og at han nu får sat skub i de udviklingskontrakter.

For man kan se det helt op i hårrødderne på ham, når man diskuterer det med ham, at bare man nævner ordet, så har han det allerede dårligt, og så vil han så forfærdelig – og dér kommer han jo, just som man taler om fanden eller solen, eller hvad man nu vil, så træder han ind ad døren! Det, jeg fortæller, hr. minister, er bare, at man jo kan se det på vores videnskabsminister, at når man taler ligestilling, så begynder hans blik at flakke, og så tænker han: Kunne jeg dog ikke bare sidde til en fodboldkamp i Herning i stedet for? Og det er selvfølgelig et ualmindelig elendigt udgangspunkt for at gå gjort noget ved sagerne.

Så derfor har jeg opfordret ligestillingsministeren til at tage fat i videnskabsministeren og få sat ham under så hårdt pres, at han ikke slipper ud, før han virkelig får gjort noget ved de udviklingskontrakter ved universiteterne, sådan at vi nu får lagt pres på de universiteter. Vi vil have fremdrift, flere kvinder ind i forskerstillinger. Vi vil ikke bare sidde og se på, at der kommer flere og flere ph.d'er, og at de så forsvinder ud igen.

Med hensyn til spørgsmålet om det etniske netværk siger jeg tak for svaret. Jeg ved ikke, om man umiddelbart også kan se, hvilke forslag de forskellige personer i netværket er kommet med.

Men der var dog en enkelt ting, jeg godt ville tage op, som jeg rejste over for hr. Troels Lund Poulsen tidligere, nemlig spørgsmålet om den kritik, Danmark har fået, baseret på FN's kvindekonvention, fordi vi i vores asylpolitik ikke accepterer det, at man bliver forfulgt på grund af køn, som en adgang til at kunne få asyl.

Jeg synes faktisk, det er et meget alvorligt problem, at vi som dansk samfund ikke accepterer det som en mindst lige så truende forfølgelsesgrund som det, at man har tilhørt et bestemt politisk parti eller en bestemt politisk gruppering. Det er jo sådan set ikke at acceptere det at sende kvinderne tilbage til den visse død, måske

ikke dem alle sammen, men i hvert tilfælde direkte tilbage til forfølgelse. Så jeg synes, det er et problem, som det ville være vigtigt at ministeren tog op på det her område.

Den røde lampe lyser, jeg når ikke mere i denne her omgang.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af lovforslag nr. L 168: Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Præcisering af kommunernes pligt til at yde hjemmehjælp m.v.)

Af Villy Søvndal (SF) m.fl.

(Fremsat 18/2 2004).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Forslagsstillerne vil med dette lovforslag indføre minimumskrav i servicelovens regler om personlig og praktisk hjælp. Det skal fra centralt hold pålægges kommunerne, at de som minimum giver borgerne bestemte ydelser i forbindelse med den praktiske hjælp.

Kl. 17.10

Hensigten med lovforslaget er at sætte en nedre grænse for den praktiske hjælp, så det ikke er lovligt for kommunerne at gå under et vist niveau.

Det er nu fjerde gang på ganske få år, at SF fremsætter lovforslag om minimumsstandarder for den praktiske hjælp. De foregående gange har den til enhver tid siddende regering afvist SF's lovforslag, og det er jo ikke overraskende.

Der er tale om et forslag, som grundlæggende ændrer på principperne for ældreplejens forankring i borgernes nærmiljø. Men hvad der er endnu værre, så vil SF's forslag føre til fejlbehandling. Der er ikke nødvendigvis sammenhæng mellem diagnosen og så den medicin, SF ønsker at give.

Som reglerne er i dag, er det jo netop kommunernes opgave at give den nødvendige personlige og praktiske hjælp til de borgere, der har be-

hov for hjælp, og det er der vel ikke nogen der er uenige i.

De enkelte kommuner tildeler faktisk hjælpen ud fra konkret, individuel vurdering af den enkeltes behov og på grundlag af de kommunalpolitiske beslutninger, der er truffet om serviceniveauet i kommunen. SF lægger derimod op til en begrænsning af det kommunale selvstyre og dermed for adgangen til at træffe beslutning tæt på den enkelte borger, og det er regeringen bestemt ikke tilhænger af.

Det er og skal blive ved med at være kommunalbestyrelsen, der har både det indholdsmæssige og det økonomiske ansvar for den hjemmehjælp, der leveres til de ældre. Ellers slipper vi den lokale forankring og ansvarlighed, som sørger for, at de ældre er i centrum for hjælpen. Bryder vi med dette princip, er der efter regeringens opfattelse en stor risiko for, at de ældre kommer til at betale prisen. Minimumsstandarder kan i praksis komme til at fungere som maksimumsstandarder, da kommunerne med loven i hånden kan nøjes med at levere hjælp til det centralt fastsatte serviceniveau.

Regeringens politik er i stedet at arbejde målrettet, men med plads til fleksibilitet ud fra den enkelte ældres behov. Med bl.a. ældrepakken og reglerne om frit leverandørvalg og erstatningshjælp har regeringen taget hånd om de problemer, som SF fremfører.

Vi har indført frit valg, så de ældre kan vælge mellem de forskellige leverandører af personlig og praktisk hjælp. Vi har udvidet fleksibiliteten i hjemmehjælpen, så de ældre har fået større indflydelse på, hvilke opgaver der skal udføres i hjemmet. Vi har udvidet adgangen til at vælge en personligt udpeget plejer, hvis man har lyst til det. Vi har indført erstatningshjælpen, der har forbedret de ældres retssikkerhed væsentligt, og har sikret, at de ældre har utvetydige krav på altid at få den hjælp, de har ret til.

Vi har også udvidet de ældres valgmuligheder på boligområdet, og vi har fået sikret, at ægtefæller kan blive sammen, også selv om den ene bliver meget plejekrævende og skal på plejehjem. Og endelig har vi fået cementeret den kommunale myndigheds ansvar for hjælpen, både ved fastlæggelsen af rammerne for hjælpen og for at træffe de her individuelle og velbegrundede afgørelser.

Regeringen har siden sin tiltrædelse tilført ekstra 500 mio. kr. om året til den kommunale indsats på ældreområdet. Der er ikke gennemført besparelser, som SF skriver i sit forslag,